

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**на тему ЗАПОЗИЧЕННЯ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В
АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА
ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0359 ап-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно)
освітньо-професійної програми
Переклад (англійський)
Шестерикова Дар'я Віталіївна

Керівник д.ф.н., проф. Зацний Ю. А.
Рецензент к.ф.н. Погонець В. В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
1.1 Історичні особливості запозичення іспанської лексики в англійській мові США.....	8
1.2 Класифікація запозичень.....	13
РОЗДІЛ 2 АСИМІЛЯЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	17
2.1 Види запозичень за ступенем асиміляції в англійській мові США.....	17
2.2 Інтеграція запозичень з іспанської мови в англійську мову США.....	23
РОЗДІЛ 3 ТЕМАТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ	29
3.1 Запозичення сфери «Гастрономія».....	29
3.2 Запозичення сфери «Природні явища, флора та фауна».....	33
3.3 Запозичення сфери «Суспільно-політичні поняття».....	36
3.4 Запозичення сфери «Побут».....	38
3.5 Запозичення сфери «Культура і мистецтво».....	40
РОЗДІЛ 4 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЗАПОЗИЧЕНЬ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	45
4.1 Особливості перекладу реалій.....	45
4.2 Особливості перекладу сталих словосполучень.....	48
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56

ВСТУП

Ця кваліфікаційна робота присвячена розгляду видів запозиченої іспанської лексики в англійській мові США, виявлення основних сфер вживання і розгляду особливостей її перекладу. При уявній повноті дослідженості даної теми, запозичені іншомовні елементи мають важливе значення для передачі стилістичних особливостей тексту. Проблеми запозичень в англійській мові активно вивчали та розглядали в своїх роботах як українські вчені: В. Казаріна, Ю. Жлуктенко, С. Федорець, Ю. Зацний, Ю. Шовкопляс, так і зарубіжні: Дж. К. Лінкольн, О. Ахманова, О. Барфільд, О. Бондарець, Н. Фірсова, І. Арнольд, В. Виноградов. Крім того, особливої уваги заслуговують наукові праці А. Ахмад, С. Радєєвої та К. Рябко, які націлені на аналіз іспано-англійського взаємозв'язку та їх впливу на сучасну англійську мову (в тому числі на сучасну англійську мову Америки).

Мовна система будь-якої країни, будь-якої нації постійно піддається змінам, що, в свою чергу забезпечує одну з фундаментальних ознак, а саме – мінливість. Крім того, однією з найвпливовіших причин таких модифікацій є взаємозв'язок мов та вплив однієї мови на іншу. Контакти мов формуються у свідомості та мовній діяльності носіїв. Виникає це через потребу в нових засобах формування та висловлення думок і примушує не тільки створювати їх, але й запозичувати ці самі засоби з інших мов. Носії мови приймають або блокують ті чи інші нововведення, і як результат комунікативні потреби ідентифікуються як ступінь впливу однієї мови на іншу. Таким чином, рівень взаємопроникнення мов залежить від комунікативних відносин між носіями окремих мов.

Процес запозичення є обов'язковою складовою функціонування та історичних змін мови, одним з головних джерел поповнення лексики, найважливішим чинником становлення мов. Рясна поширеність запозичень пояснюється перш за все інтернаціональністю літературного процесу,

наявністю між окремими країнами широкого літературного обміну [Бондарец 2008, с. 17].

Запозичення в мовах є одним з найважливіших факторів їх розвитку. Процес запозичення лежить в самій основі мовної діяльності. Точну кількість запозичених елементів в англійській мові підрахувати неможливо, так як відбувається постійне збільшення кількості іншомовних елементів, які проникають в мову [Бондарец 2008, с. 18].

Запозичення – це процес появи в мові іншомовних слів, а також сам іншомовний елемент. Причина появи таких слів – найменування нових речей і визначення раніше невідомих понять. Запозичення – це результат економічних, політичних, культурних і наукових зв'язків народів.

Цей процес є невід'ємною складовою функціонування та історичних змін у мові, одним з основних джерел поповнення лексики, найважливішим фактором розвитку мов. Але, незважаючи на те, що частка запозичених слів у мові велика, перерахувати їх точну кількість неможливо, так як по-перше, ця кількість постійно збільшується, а по-друге, діє процес асиміляції, який перешкоджає встановленню етимології того чи іншого слова [Гарбовский 2004, с. 22].

Слід звернути увагу на те, що значна кількість іспанських запозичень в англійській мові відноситься до наступних тематик: природа, культура, назви різних предметів побуту, соціально-політичні поняття, географічні об'єкти, назви страв та напоїв тощо.

Актуальність роботи визначається тим, що, у зв'язку з постійним розширенням міжнародного спілкування та інтеграційними процесами, що відбуваються в світі в різних сферах, склад англійської мови постійно поповнюється іншомовними контактними елементами, через що ця тема недостатньо досліджена. Запозичення з іспанської мови займають особливе місце серед контактних елементів в сучасній англійській мові, у зв'язку з культурним впливом на англійську мову іспаномовного населення англійських країн (в першу чергу США).

Наукова новизна полягає у виявленні впливу іспанських запозичень на сучасну англійську мову Америки (АМА), їх тематичної класифікації за різними сферами життєдіяльності людини та особливостей перекладу реалій та сталих словосполучень.

Об'єктом дослідження є іспанські запозичення в сучасній англійській мові США.

Предмет дослідження – структурно-семантична характеристика іспанських запозичень в сучасній англійській мові США.

Метою роботи є виявлення лінгвальних і культурологічних особливостей впливу іспанської мови на сучасну англійську мову США та проблем перекладу.

Досягнення мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- розкрити поняття мовного запозичення;
- визначити види запозичень;
- класифікувати іспанські запозичення за ступенем асиміляції до мовної системи англійської мови США;
- з'ясувати специфіку інтеграції та функціонування елементів іспанської мови в англійській мові США;
- визначити тематичну класифікацію іспанських запозичень в сучасній англійській мові США;
- виявити особливості перекладу реалій та запозичених з іспанської мови сталих словосполучень.

Матеріалом дослідження стали близько 500 іспанських мовних одиниць іспанського походження, а саме слів та фразеологізмів, що увійшли до складу сучасної англійської мови США.

Джерелами для відбору запозичень з іспанської мови слугували етимологічні словники сучасної англійської мови (друковані видання і онлайн): “Longman Dictionary of Contemporary English”, “Dictionary of Idioms

and their Origins”, *Online Etymology Dictionary* (<https://www.etymonline.com/>), *The Cambridge Essential American English Dictionary*.

У процесі написання кваліфікаційної роботи було використано такі **методи** як:

- *контекстуальний аналіз* – для виокремлення потрібного нам контексту;
- *етимологічний аналіз* – для виявлення етимології слів, та порівняння їх написання та вимови в англійській та іспанській мовах;
- *соціолінгвістичний аналіз кореляцій запозичень за сферами життєдіяльності людини* – для розподілу іспанських запозичень за лексико-семантичними групами;
- *словотвірний аналіз* – для визначення механізмів творення дериватів від іспанських запозичень.

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів під час проведення семінарських занять з лексикології, історії мови, спецфілології та практичних занять з теорії та практики перекладу англійської мови.

Структура роботи дослідження складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об’єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про історію запозичення іспанської лексики в англійській мові Сполучених Штатів починаючи з XVI століття і до сучасного періоду, особлива увага приділяється визначенню поняття «мовні запозичення», розглянуто питання їх класифікації.

Другий розділ містить спробу власного розподілу запозичень за ступенем асиміляції та дослідження інтеграції запозичень з іспанської мови.

Третій розділ присвячений тематичній класифікації іспанських запозичень.

В четвертому розділі розглядаються особливості перекладу реалій та фразеологізмів з іспанським походженням.

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Для написання роботи було відібрано близько 500 мовних елементів іспанського походження, що вживаються у сучасній англійській мові США.

Загальна кількість сторінок 61, кількість використаних джерел 73.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Історичні особливості запозичення іспанської лексики в англійській мові США

Загальновідомий факт, що США – країна, яка може похизуватись своїм лінгвістичним різноманіттям. На даний момент, на початку XXI століття безпосередньо іспанська лексика складає третину вокабуляру сучасної АМА. В результаті мовних контактів у мову проникає велика кількість нових лексичних одиниць. Зокрема, іспанська мова є одним із найбільших постачальників запозичених слів в англійську мову.

Історія формування АМА невід’ємно пов’язана з довготривалим і складним процесом освоєння іспанськими колонізаторами американського континенту, і, як наслідок, поширенням іспанської мови на території Америки. Активна взаємодія цих двох мов в англійській мові США спровокувала значну кількість іспанських запозичень, які у свою чергу є найбільш численними. Активному проникненню іспанізмів в АМА сприяють тісні економічні та торгівельні відносини, інтерес до іспанської культури, масова іміграція латиноамериканців до США.

Незважаючи на те, що обсяг проникнення іспанської лексики не завжди був однаковий, на сьогоднішній день ми можемо помітити, що контакти між іспанською та англійською (американською англійською) стали інтенсивнішими. Це пояснюється кількома факторами: зростанням значення іспанської мови та культури у Сполучених Штатах, інтенсивними англо-іспанськими мовно-культурними контактами на американському континенті.

Існує припущення, що основна взаємодія між іспанською та англійською мовами активно відбувалася протягом XIX-XX століття. Проте, насправді, мовні контакти між цими двома мовами конкретно на території Америки

розпочалися набагато раніше, а саме, з появою перших англійських колоній в Америці.

Іспанські запозичення започаткувались в англійській мові ще з XVI століття. Історичні події, що викликали виникнення запозичень, пов'язані з Великими географічними відкриттями наприкінці XV – початку XVI століть. Наступне за відкриттям Америки (1492 р.) і відкриттям морського шляху в Індії (1498р.) розвиток торгівлі, колонізація Південної та Північної Америки іспанцями і, в подальшому, співпраця Англії з Іспанією призвели до запозичення цілого ряду іспанських слів, а також слів з мов колонізованих народів.

Перші, пов'язані з іспанською мовою, запозичення надійшли до складу англійської лексики ще в XIX столітті через французьку мову. Деякі з них – це слова арабського походження, що відображають торгові відносини зі Сходом і вплив східної культури, наприклад, *zenith*, *cotton*. У XV столітті було виявлено ще кілька подібних запозичень: *lemon*, *lime*, *tare (mapa)* – безпосередньо з іспанської [Вентцель 1964, с. 55].

У XVI столітті тісні економічні та політичні зв'язки між Іспанією і Англією, з одного боку, і Іспанією та Францією, з іншого, сприяли проникненню ряду іспанських слів в англійську як безпосередньо з іспанської, так і через французьку мову. У першій половині XVI століття, завдяки династичним зв'язкам між Англією та Іспанією в Англії перебувало чимало іспанців, від яких англійці засвоїли значну кількість слів, що відносяться до торгівлі, культури Іспанії. Вирішальний конфлікт між двома країнами наприкінці XVI століття також лишив відбитки в англійській лексиці.

У XVI столітті Іспанія досягла піку колоніальної могутності. Відкритий в 1492 р. Христофором Колумбом новий континент – Америка з'явився небаченим до того часу джерелом збагачення європейських держав і, в першу чергу, Іспанії. Місцеве населення піддавалося масовому пограбуванню, і отримані таким шляхом багатства перевозилися в Європу. Експлуатація

найбагатших рудників благородних металів також слугувала джерелом збагачення іспанських колонізаторів. Широко розвинулася колоніальна торгівля, причому Іспанія довгий час служила основним посередником в торгівлі між заокеанськими колоніями і європейськими країнами.

З іспанських запозичень цього періоду можна навести в приклад такі слова: *hidalgo, infanta, don, conquistador, renegade, armada, bravado, comrade, mulatto, mosquito* тощо.

З найбільш відомих слів, запозичених в XVII столітті, наведемо наступні: *cargo, guitar, castanet, sombrero, toreador, matador, duenna, dona, embargo, parade, escapade*.

Серед запозичень, виявлених в XVIII столітті, можна відзначити назви іспанських танців, ігор і страв, предметів одягу, суспільно-політичні терміни. Наприклад: *quadrille, bolero, picador, paella, marinade, caramel, flotilla, cigar, cigarillo, tobacco*.

Більшість запозичень з іспанської мови в XIX столітті було зроблено в Північній і Південній Америці. Частина цих запозичень через американську літературу увійшла до словникового складу розмовної англійської мови. З цих запозичень можна згадати: *querilla* (корінь німецького походження: *werra-war*), *cigarette, lasso, mustang*.

Як ми можемо побачити, з вищенаведених прикладів, більшість запозичень з іспанської мови зберігають свій вигляд і зазвичай вживаються в англійській мові в стилістичних цілях, частіше для надання «місцевого колориту» розповіді. З іспанських слів, що міцно закріпились у вокабулярі англійської мови і не сприймаються більш як варваризми, можна виділити наступні слова: *cotton, zenith, renegade, grenade, alligator, banana, cargo, guitar, guerilla, cigarette, cafeteria, tango, rumba, salsa, rodeo, sangria, pinacolada, gazpacho, cocoa, avocado* тощо.

До нещодавно широко вживаних запозичень можемо віднести такі як *dinero, macho, amigo, gringo, el nino (a), guacamole, taco, margarita, jerky* та інші.

Кінець ХХ – початок ХХІ століття характеризується нездоланим бажанням країн Латинської Америки зменшити вплив США на політичне й економічне життя їх території та збереження національної самбутиності серед іспаномовного населення США. Відбувається «перезавантаження» міжамериканських відносин та з'являється питання пошуку нових форм взаємозв'язку. Якщо на початку ХХ ст. США відверто віддавали перевагу жорсткому політичному тиску, здебільшого, в таких регіонах як Мексика, Гаїті, Домініканська Республіка, то ближче до кінця ХХ ст. стають помітні значні зміни на більш м'яке ставлення, економічний тиск знижувався під демократичними гаслами гуманітарної допомоги і розвитку партнерських відносин. Але проблема нелегальної міграції латиноамериканців до США залишається відкритою, і таким чином являє собою одну з головних перешкод у формуванні позитивного ставлення американців до латиноамериканців.

Протягом усіх періодів взаємозв'язку іспанської та англійської мов, процес входження іспанізмів до лексичного складу АМА лишив і лишає до наших днів сліди майже у кожній сфері життєдіяльності. Найбільшу кількість запозичень ми можемо побачити у таких сферах як: гастрономія, культура і мистецтво, політичні терміни, елементи побуту (одяг, взуття, звертання, сленг), флора та фауна.

На сучасному етапі серед всіх варіантів англійської мови саме американська англійська має найбільше слів іспанського походження (причому, якщо іспанські слова і продовжують надходити до британського, австралійського та інших варіантів англійської мови, це відбувається, як правило, радше з посередництвом американської англійської, аніж безпосередньо з іспанської мови) [Durkin P. 2014, p.366].

Неможливо не звернути увагу на той факт, що на сьогоднішній день, чимало жителів США вказують іспанську як другу рідну мову, в деяких штатах кількість іспаномовного населення складає більше 50%. Наприклад, за даними U.S. Census Bureau, у Майамі, Флориді, 66.75% населення є

Hispanics. Латиноамериканське населення проживає майже в кожному штаті, і завдяки цьому іспанська мова розповсюджується ще інтенсивніше, ніж за часів жорсткого політичного тиску.

Проте, не всім до вподоби така політична та мовна ситуація у штатах. Так, колишній президент США Дональд Трамп неодноразово намагався ввести закон про будівництво стіни на кордоні США та Мексики. 25 січня 2017 року адміністрація американського президента Трампа підписала розпорядження 13767, яке офіційно доручило уряду США розпочати побудову прикордонної стіни з використанням існуючого федерального фінансування, хоча фактично будівництво стіни не було розпочато по цей час через непомірний об'єм витрат, необхідний для будівництва [АТСАРЯ 1999, с. 416].

Однак спорудження подібного бар'єру не може заборонити взаємодіяти іспанській та англійській мовам. Одним із проявів такої взаємодії є поява Spanglish. Змішання іспанської та англійської мов, якою часто спілкується іспаномовне населення у Штатах, зазвичай відома під назвою "*Spanglish*". Spanglish іноді може бути складним для розуміння одномовними носіями іспанської мови. Деякі носії іспанської активно сприяють розвитку Spanglish, тоді як інші намагаються спілкуватися іспанською та англійською мовою окремо.

Ми можемо побачити, що чимало лінгвістів не є прибічниками виокремлення Spanglish як лінгвістичного явища. Крім того, американці дотримуються думки, що іспанська мова забруднює англійську. Так, наприклад, прибічники руху The English – Only Movement агітують використовувати лише англійську мову в офіційних операціях уряду США та визнають англійську єдиною офіційною мовою в США.

Висновками може послужити аналіз культурних та історичних факторів впливу іспанської мови на АМА, дає всі підстави стверджувати, що іспанська мова є і далі буде регулярним мовним джерелом збагачення словникового складу АМА. Лексика іспанського походження дуже вагома, значуща та відіграє неабияку комунікативну і лінгвокультурологічну роль.

1.2 Класифікація запозичень

В ході численних досліджень, наявні в словниковому складі мови запозичені мовні елементи можна поділити на такі класифікації:

- по джерелу запозичення;
- по тому, який аспект слова запозичений;
- за ступенем асиміляції.

Але це не повний перелік існуючих класифікацій мовних запозичень. Так, наприклад, у своїй роботі «Історія англійської мови» В. Д. Аракін пропонує три типи запозичень:

- власне запозичені слова;
- кальки;
- семантичні запозичення.

Класифікація по джерелу запозичення досліджена найповніше, але не є, як уже було зазначено, єдиною існуючою [Аракин 1968, с. 370]. Запозичення можна також класифікувати по тому, який аспект слова виявляється новим для приймаючої мови. За цим принципом запозичення поділяються на:

- фонетичні;
- кальки (translation-loans);
- семантичні;
- запозичення словотворчих елементів.

В рамках іншої класифікації, запропонованої Л. Ю. Гранаткіною, виділяється три групи іншомовних слів:

- інтернаціональні слова (суспільно-політичні, науково-технічні терміни);
- загальноживана іншомовна лексика (слова різних сфер, нейтральні стилістично);
- маложивана іншомовна лексика (збігається з групою іншомовних слів з попередньої класифікації) [Гранаткина 1952, с. 18].

Згідно з класифікацією Е. Хаугена, розрізняють запозичення:

- з повним або частковим перенесенням фонетичної оболонки іноземної мови;
- всі інші запозичення.

Інші запозичення також називаються запозиченнями-зміщеннями, тому що у цьому випадку запозичення проявляється в зміщенні вживання деякого слова рідної мови. Запозичення-зміщення підрозділяються на розширення і створення. При розширенні використовується комбінація елементів рідної мови, відбувається розширення значень готових мовних одиниць (семантичні запозичення), при створенні з'являються нові мовні одиниці (кальки) [Naugen 1950, p. 210].

Шовкопляс Ю. О. у своїй дисертаційній роботі пропонує ще одну класифікацію запозичень за способом проникнення лексем з однієї мови в іншу, розподіливши їх на прямі та непрямі. Тобто, ті, що входять безпосередньо до складу мови, та ті, що проникають до вокабуляру опосередковано.

Наприклад, до прямих запозичень ми можемо віднести такі слова як:

- *rodeo* – традиційний вид спорту техаських ковбоїв;
- *arroyo* – висохле русло;
- *sombrero* – капелюх від сонця;
- *mojito* – кубинський алкогольний коктейль на основі рому із додаванням лайму та м'яти;
- *cockroach* – тарган;
- *sherry* – кріплене вино;
- *tango, salsa, flamenco, rumba, tambo* – назви танців;
- *patio* – невеликий двір за домом;

Непрямі запозичення, як було вказано вище, проникають в мову опосередковано, тобто за посередництва іншої мови.

До непрямих запозичень можемо віднести, наприклад, такі слова:

- *potato* – картопля, від іспанського *patata*, що у свою чергу походить від слова *batata* – солодка картопля, яке існувало в мові аравакських племен Америки;
- *banana* – банан, має африканське походження, але запозичене АМА через іспанську;
- *bonanza* – золоте дно, «золота жила» з іспанської дослівно перекладається як спокійне море, удача і походить від латинського слова *bonacia*;
- *pinto* – рябий кінь, таке значення отримало в іспанській мові Америки, походить від іспанського слова *pinto* пофарбований, плямистий, що у свою чергу походить від латинського *pingere* – малювати [Шовкопляс 2019, с. 88].

При такому типі запозичень, як калька ("*loan translation*" – буквально «запозичення-переклад») переноситься тільки загальна будова складного слова і його значення. Від власне запозичень калька відрізняється тим, що всі іноземні морфеми і значення слова зберігаються, під впливом мови, що запозичить, частково змінюється тільки звукова оболонка [Вільна енциклопедія Вікіпедія, 2013].

Кальками називаються запозичення у вигляді буквального перекладу іноземного слова або виразу, тобто точного відтворення його засобами приймаючої мови зі збереженням морфологічної структури. Такими кальками є, наприклад, вирази *pale face*, *ripe of peace*, *blue blood* тощо.

У процесі семантичного запозичення слово набуває нового значення, завдяки своїм семантичним і фонетичним подібностям з яким-небудь словом іноземної мови, і відбувається цей процес тільки в разі появи у раніше відомого слова нового значення. Семантичне запозичення має на увазі смислове запозичення. Також може запозичувати слово зі зміненим значенням: слово *bitter* прийшло в англійську мову, розширивши своє значення від «гіркої настоянки» у французькій мові до поняття «гіркий» у всіх сенсах у приймаючій англійській мові [Дубенець 2003, с. 216].

Запозичені слова можуть змінюватися фонетично відповідно до норм мови, що запозичує, іноді виникає фонологічна підстановка. Фонетичні запозичення складають основну і найбільш численну групу. Вони характеризуються тим, що загальний звуковий комплекс виявляється для мови, що запозичує, новим, хоча кожен зі складових їх звуків, за рідкісними винятками, замінюється звуком мови, в яку вони потрапляють. Так, наприклад, слова *sport, labour, travel, people, castle, fortressi* є саме фонетичними запозиченнями.

Слід звернути увагу на той факт, що деякі класи мовних одиниць запозичуються частіше, ніж інші. Згідно зі шкалою У. Д. Уїтні (1881 р), з усіх частин мови найбільш вільно запозичуються іменники (81,5%), на другому місці прикметники (13%), і, нарешті, дієслова (4,3%) і прислівники (1,2%). Займенники, числівники та службові частини мови не були запозичені [Смирницький 2000, с. 112].

Процес запозичення з іспанської в англійську проходив в основному опосередкованим способом в новоанглійський період.

РОЗДІЛ 2

АСИМІЛЯЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1 Види запозичень за ступенем асиміляції в англійській мові США

Асимільована іншомовна лексика – це показник культури мови, що запозичує. Значущість функціонування іншомовних слів у лексичній підсистемі включає в себе іншокультурні та іношолінгвістичні елементи. Елемент мотивації поповнення вокабуляру іноді вельми помітний саме в словнику іноземної мови, оскільки дає можливість тому, хто говорить через це слово зрозуміти ставлення до інших слів рідної мови і через їх осмислення чужої мови [Биржакова 1972, с. 214].

Під час проникнення слів з однієї мови в іншу, запозичені лексеми поступово пристосовуються до норм мови-реципієнта, тобто асимілюються фонетично, графічно, морфологічно й семантично. Важливо зазначити, що ступінь асиміляції іншомовного слова залежить від схожості (спорідненості) мов, оскільки чим менше схожих рис у мов, що контактують, тим більше змін зазнає конкретне слово. Деякі лінгвісти у своїх дослідженнях використовують терміни «освоєння», «адаптація», але саме термін «асиміляція» на сьогоднішній день є найбільш розповсюджений.

На думку Ю. С. Маслова, «запозичення – активний процес: мова-реципієнт не пасивно сприймає чуже слово, а так чи інакше модифікує і включає його в мережу своїх внутрішніх системних відносин» [Маслов 1987, с. 202].

Іншомовне слово засвоюється не механічно, а змінюється і, зазнаючи фонетичних, граматичних і семантичних змін, стає частиною мови-реципієнта. У свою чергу Н. Б. Мічковська важливим вважає той факт, що

саме з фонетико-морфологічними труднощами прийняття чужого слова пов'язані внутрішньомовні обмеження запозичення [Мечковская 1997, с.111].

При потраплянні іспанських лексем в АМА, відбувається саме процес асиміляції, який проявляється в змінах написання, вимови, граматичних та семантичних особливостях. Як результат цього процесу, іспанські запозичення припиняють існувати в мові як іншомовні елементи, стають невід'ємною частиною вокабуляра англійської мови. Дослідивши існуючі класифікації за ступенем асиміляції можемо виділити такі види як:

- повністю асимільовані;
- частково асимільовані;
- неасимільовані.

Отже, **повністю асимільовані** запозичення – це слова, у нашому випадку, з іспанської мови, що цілковито освоїлися в англійській мові США. Це означає, що протягом певного часу та впливу лінгвістичної системи англійської мови, мовні елементи зазнавали семантичних, морфологічних, фонетичних та граматичних змін настільки, що американці не визнають цю лексику іншомовною.

Повністю асимільовані іспанські запозичення в АМА перерахувати неможливо, проте їм характерне рясне вживання в англійській мові. До повністю асимільованих іспанізмів можемо віднести такі слова як: *barbecue, canoe, cigar, chaps, cork, guitar, hurricane, mustang, renegade, sherry, stampede* та інші. Розглянемо приклади повністю асимільованих слів більш детально.

Наприклад, слово “*mustang*”, зазнало графічних, фонетичних та семантичних змін. В іспанській мові «*мустанг*» пишеться “*mestengo*”. Тож, можемо побачити, що під час запозичення, в англійській мові, слово втрачає кінцеве “*o*” та корінь “*mest*” і замінюється на більш прийнятний англійською “*must*”. Такі ж зміни відбуваються і зі словом *renegade* – зрадник, бунтар. Під час переходу з іспанської “*renegado*”, слово втрачає кінцеве “*o*” і замінюється англійським “*e*”.

На морфологічному рівні асиміляція іспанської лексики відбувається без значних змін форми слова через подібність англійської та іспанської мов.

Проте, у кожному правилі існують винятки. Також існують і випадки, коли асиміляція зачіпає саме морфологічні особливості слова, його морфологічну структуру. Це може бути як додавання суфіксів, так і усічення кінцевих флексій або злиття слова з артиклем і, у подальшому, адаптування до правил англійської мови.

Так, наприклад, усічення кінцевих флексій спостерігається у словах *cigar* – сигара та *guitar* – гітара. В іспанській мові сигара пишеться *cigarro*, а гітара – *guitara*. При переході до складу англійської мови *cigarro* втрачає кінцеве “*ro*”, а *guitara* втрачає подвоєну “*t*” та кінцеве “*a*”. Таким чином ці два іспанізми уподібнюються до безпосередньо англійських слів, таких як *bar, car, cedar, collar, dollar, ear, wear, year*. Крім усічення кінцевих, можемо спостерігати графічну адаптацію через заміну кінцевих, зокрема голосних на -у, наприклад: *anchovy* – анчоус (ісп. – *anchova*), *booby* – дурень (ісп. – *bobo*), *canary* – канарейка (ісп. – *canaria*), після таких змін іменники стають схожими на *burglary, envy, hobby, lobby, salary*.

Щодо випадків злиття артикля з іменником, існує ще один нюанс, – додається суфікс -or. Слово *alligator* – ісп. *el lagarto* «алігатор». Таке ж додавання суфікса -ock, етимологічно не існуючого в запозиченому слові бачимо в слові гамак –*hammock* (ісп. *hjmaca*). Є припущення, що злиття елементів іспанського словосполучення *requeno niño* – маленька дитина, в англійській мові дало іменник *piccaninny*.

Крім того, повністю асимільовані іменники настільки адаптувалися у мовній системі англійської мови, що втратили категорію роду, що притаманна для іменників в іспанській мові. Граматичне адаптування вплинуло також і на категорію числа, тож запозичені слова утворюють множину за правилами англійської мови, наприклад: *administrator* – *administrators*, *alligator* – *alligators*, *bobby* – *bobbies*, *cigar* – *cigars*, *canary* – *canaries*, *conquistador* –

conquistadors, hammock – hammocks, hurricane – hurricanes, jerky – jerkies, lemon – lemons, potato–potatoes, tomato – tomatoes.

Наступна група запозичень – **частково асимільовані**. Тобто, це мовні елементи, що зазнали граматичних, фонетичних або семантичних змін в мові-реципієнті, проте не адаптувались на конкретному мовленнєвому рівні або адаптувались на одному з них.

Розглянемо запозичення, що не адаптувались фонетично. До цієї групи належить іспанська лексика, що зазнала графічних змін, проте правила вимови залишаються оригінальними. Графічно асимільованих запозичень з іспанської мови не так багато. Наприклад, слова з палаталізованим звуком [ɲ]:

Senor/senora – (ісп. *señor/ señora*) – сеньйор / сеньйора.

Senorita – (ісп. *señorita*) – сеньйоріта – звернення до незаміжньої дівчини або жінки.

Pinata – (ісп. *piñata*) – невеличка скринька або іграшка, наповелна солодощами та фруктами у більшості випадків пінята виконана з пап'є-маше.

Quinceanera – (ісп. *quinceañera*) – п'ятнадцятиріччя дівчинки у Латинській Америці. На відміну від багатьох Європейських країн, у Латинській Америці повноліття настає у 15 років. Крім того, *quinceanera* – це ще й саме назва свята на честь п'ятнадцятиріччя дівчинки.

Jalapeno – (ісп. *jalapeño*) – перчик халапеньо (сорт перцю чилі). У цих запозиченнях іспанська *ñ* (*N з тільдою*), що позначає пом'якшений [ɲ], була замінена в процесі асиміляції звичайним англійським звуком [n] і стала позначатися графічно буквою *n*, але фонетично ці слова подібні до іспанських варіантів.

Незважаючи на те, що англійська й іспанська мови мають чимало схожих графічних ознак, їх фонетичний склад має деякі відмінності. Здебільшого ці фонетичні відмінності поширюється на систему голосних. Зокрема, в англійській мові багато дифтонгів і порівняно мало поодиноких голосних, тому, запозичуючи слова з іспанської мови, носії англійської часто

перетворюють чисті голосні на дифтонги. Наприклад іспанське [o] вимовляється в англійській як дифтонг [ou] – *flotilla* [floutilə], таким чином слово *flotilla* асимілюється фонетично, але орфографічних змін не відбувається. У цьому випадку маркером іспанського походження є кінцева літера «a», як у словах *alpaca*, *armada*, *bodega*, *ciabatta*, *chinchilla*, *fajita*, *fiesta*, *hacienda*, *iguana*, *llama*, *tortilla*, *salsa*, *siesta*, *vanilla*. Так, у слові *flotilla* можна також побачити ще один показник іншомовного походження, – подвоєну “ll”, яка характерна для іспанської мови й зазвичай вимовляється в ній, як [j]. Зустрічається в таких запозиченнях, як *armadillo*, *caballero*, *galleon*, *guerilla*, *llama*, *tortilla*.

До граматично неасимільованих запозичень відносяться іменники із закінченням «o». Вони не адаптувались до форми множини притаманній англійській мові, тому вживаються в такій самій, як і в іспанській:

amigo – *amigos* – товариш;

ancho – *anchos* – перець чилі;

barrio – *barrios* – іспаномовний квартал міста;

bolero – *boleros* – жіноча коротка накидка, що вдягається частіше з вечірньою сукнею;

bozo – *bozos* – нерозумна людина;

bronco – *brancos* – полудикий кінь;

burrito – *burritos* – бурріто, кукурудзяний коржик з начинкою;

burro – *burros* – віслик, ішак;

tacho – *tachos* – мачо;

patio – *patios* – задній двір дому;

peso – *pesos* – монетка;

poncho – *ponchos* – пончо, плащ із цільного шматка матерії з прорізом для голови;

pueblo – *pueblos* – індіанське селище, житель індіанського села;

taco – *tacos* – мексиканський сендвіч;

tobacco – *tobaccos* «табак».

До *неасимільованих запозичень* відносяться ті мовні елементи, що не засвоїлись в мові-реципієнті граматично, орфографічно, семантично та фонетично. Цю групу становлять, перш за все, так звані екзотизми, варваризми або слова місцевого колориту. Перш ніж розглянути детальні особливості неасимільованої лексики, необхідно уточнити визначення термінів «екзотизм» і «варваризм». Термін «екзотизм» має різні тлумачення в науковій літературі. У межах нашого дослідження, ми послуговуємося визначенням, яке трактує «екзотизм» як «запозичене з чужої мови слово, що позначає специфічні чужим народам і країнам реалії». [Михальченко 2006, с. 29]. Поняття екзотизму належить до безеквівалентної лексики, тобто тієї лексики, яка не має еквівалентів в інших мовах і не підлягає перекладу. Таким чином, екзотизмом позначають поняття і явища, які не мають еквівалента в мові-реципієнта. Як правило, за формою ці запозичення повністю зберігають форму прототипу. Іншими словами, до неасимільованих запозичень відносяться *реалії*.

Серед цих безеквівалентних іспанізмів виокремлюються екзотизми – поняття, притаманні тільки населенню Іспанії та країн Південної Америки іспаномовних країн, наприклад: *amigo* – друг, *infanta* – інфанта, *matador* – матадор, *jota* – хота (іспанський народний танець), *machete* – зброя, яким прорубують дорогу в густих джунглях, *peyote* – мескаліновий кактус, *papaya* – папая, *yucca* – юкка, *mesquite* – мескитове дерево, *canoe* – каное, *espadrille* – еспадрильї, *flamenco* – фламенко (танець та пісні) тощо.

У творенні множини неасимільовані іспанізми залишають за собою у більшості випадків іспанську форму. Найбільш поширений спосіб утворення множини іменників-іспанізмів, що закінчуються на приголосний, – це додавання до форми однини закінчення *-es* незалежно від того, на яку саме приголосну закінчується запозичене слово. У цьому випадку зберігається іспанська модель, бо, як відомо, в англійській мові закінчення *-es* додається до іменником на *-s*, *-ss*, *-sh*, *-ch*, *-tch*: *chiman* – *chimanes* – священик, шаман, *real* – *reales* – колишня грошова одиниця та монета Іспанії та її володінь.

До неасимільованих запозичень також належать іспанізми, які не є адаптовані ні фонетично, ні орфографічно, ні граматично, ні семантично, але в АМА мають певне розповсюдження, наприклад: *barrio* – баріо, іспаномовний квартал міста, *patio* – патіо (невеликий дворик позаду житлового будинку), *bachata* – стиль пісні, *chimichanga* – різновид буріто, підсмажене на сковороді або у фритюрі, *enchilada* – гостра мексиканська страва, що складається з тонкого коржа з кукурудзяного борошна, у який загорнута різноманітна начинка, *tortilla* – тортілья, коржик з кукурудзяного або пшеничного борошна зі спеціями, *fajitas* – тєхасько-мексиканський зменшувальний термін для маленьких смужок м'яса з відрубу яловичої падини, *quesadilla* – пиріг з кукурудзяної муки з сиром.

Крім того, більшість запозичень, що не асимілювались зовсім, належать до тематичних груп «культура» та «гастрономія». Цей феномен пояснюється тим, що ці слова увійшли до американського вокабуляру не так давно, та залишаються екзотичними для корінного американця.

2.2 Інтеграція запозичень з іспанської мови в англійську мову США

Протягом усієї історії англійської мови було визначено три способи її розвитку: полісемія – поява нових, додаткових значень існуючих слів, запозичення слів з інших мов та існуючі в мові словотворчі засоби.

Проте, далеко не всі засвоєння адаптуються до мови-реципієнта в початковому вигляді. Засвоєні американською англійською мовою іспанські запозичення мають різний ступінь інтеграції.

Більшість запозичень інтегрується до мови завдяки процесам лексичної та семантичної деривації. Якщо розглядати семантичну деривацію, то запозичена лексема розвиває одне або декілька нових значень, залежно від екстра лінгвістичних факторів, у яких вона перебуває.

У разі лексичної деривації словотвірні кореневі морфеми й афікси приєднуються один до одного, наслідуючи характерні для мови-реципієнта лінгвістичні моделі.

Лексична деривація запозичень – це процес утворення в американській англійській мові похідних слів на основі запозичених лексем іспанської мови внаслідок лінгвістичних факторів. Здійснюється вона шляхом використання активно діючих в АМА способів словотворення.

Англійська мова Сполучених Штатів у своєму розпорядженні має значну низку способів творення нових слів, до яких належить складання слів, конверсія, афіксація, усічення (скорочення), ад'єктивація, субстантивація, лексико-семантичний та фонологічний способи. Проте, не всі перелічені способи використовуються з однаковою частотою. Найбільш активними серед них є *конверсія й афіксація*.

Конверсія – спосіб словотворення без використання спеціальних словотвірних афіксів; різновид транспозиції, при якій перехід слова з однієї частини мови в іншу відбувається таким чином: початкова форма слова однієї частини мови використовується без будь-якої матеріальної зміни як форма іншої частини мови [Кубрякова 2002, с. 33]. Шляхом конверсії з'являються форми з тотожним значенням, але з іншою синтаксичною функцією.

В англійській мові саме конверсія залишається найпоширенішим способом словотвору. Популярність конверсії обумовлена наступними факторами: по-перше, англійська – це аналітична мова й граматичні відносини між словами передаються за допомогою службових слів та певного порядку слів у реченні; по-друге, за допомогою конверсії дієслова часто містять у своєму значенні цілу фразу.

Засвоєння з іспанської мови інтегруються в мовну систему АМА й індикатором цього процесу є участь запозичень у дериваційних процесах, зокрема в конверсії та її різновидах. Існує чотири основних різновиди

конверсії за належністю компонентів до певних частин мови, а саме: *вербалізація, субстантивація, ад'єктивація та адвербіалізація*.

Дієсловам, утвореним шляхом конверсії, притаманна наявність типових семантичних зв'язків. У семантичній структурі подібних дієслів можна виділити низку значень, наприклад: відтворення дії, іменоване вихідним іспанським іменником (*a tango* «танець танго» – *to tango* «танцювати танго»), вказування на користування певним предметом, названим вихідним іменником за призначенням (*a quirt* «хлист» – *to quirt* «шмагати»); перебування в конкретному місці, вказаному вихідним іменником (*a ranch* «ферма, ранчо» – *to ranch* «жити або працювати на ранчо»); виконання дії, у результаті якої виникає об'єкт реальної дійсності, що має форму того, що назване вихідним іменником (*a palisado* «паркан, частокіл» – *to palisado* «обносити огорожею, частоколом»; *a brocade* «парча» – *to brocade* «виготовляти парчу»).

З іспанської мови в АМА були запозичені також іменники *bastinado* «удар палицею», *embargo* «заборона», *bunco* «шахрайство», на основі яких шляхом конверсії були утворені дієслова *to bastinado* «бити палицями, колотити», *to embargo* «накладати заборону», *to bunco* «обдурювати». В англійській мові цей семантичний перехід відповідає вербалізаційній моделі безпосередньо англійських слів *an axe – to axe, a knife – to knife*..

Наступну вербалізаційну парадигму *a snow – to snow* «сніг – іде сніг», *a rain – to rain* «дощ – іде дощ», продовжує іспанізм *a hurricane* «ураган, сильний вітер» – *to hurricane* «дути з ураганною силою», «швидко налетіти».

Беручи до уваги той факт, що іменники утворені від дієслова, є також продуктивними у творенні герундіальних форм за допомогою додавання суфікса *-ing*. Так іменник *lasso*, який був засвоєний АМА зі значенням «ласо; аркан». Разом з ним в АМА з'являється іменник *lassoer* на позначення «людини, яка добре володіє ласо» і форма герундія *lassoing* зі значенням «ловля арканом» за допомогою додавання суфіксів *-er, -ing*.

Відповідно до цієї парадигми в АМА утворюються віддієслівникові форми іменників *canoe* «пливти на каное», додаємо суфікс *-ing*, отримуємо герундіальну форму *canoeing* «процес веслування на байдарці або каное», *ranch* «займатися фермерським господарством» додаємо суфікс *-ing*, отримуємо в результаті *ranching* «діяльність із ведення великої ферми, де вирощують худобу, коней чи овець», *barbecue* «обсмажувати м'ясо на грилі», додаємо суфікс *-ing*, отримуємо *barbecueing* «процес смаження м'яса над відкритим вогнем».

Іменник *beneficating* в АМА має синонім *benefication* «збагачення», що є більш вживаним в сучасній англійській мові.

Прикладом штучного словотворення є слово *renegadation* «ренегатство, зрадництво, відступництво», *renegade* «зрадник» + суфікс *-ion*.

Можна зазначити, що найбільш продуктивними виявилися суфікси саме на позначення національної, географічної або іншої приналежності *-ian*, *-an*: *Hispanic*, *Cafeterian*, *spookerican*, *Subxican*. Продуктивність цього словотвірного суфікса пояснюється семантичними особливостями, оскільки значна частина вибірки стосується саме національно-культурної приналежності іспаномовного населення.

Доволі поширеними суфіксами під час утворення англійських прикметників від іменників-іспанізмів є *-an*, *-ous*, *-ful*, *-less*, *-ed*, *-y*, *-itic*, *-oid*, *-ey*, наприклад: *pampa* «пампаси» + *-an* = *pampean* «пампасовий»; *sierra* «гірське пасмо» + *-an* = *sierran* «район навколо цієї місцевості»; *punctilio* «педантизм» + *-ous* = *punctilious* «педантичний»; *cigar* «сигара» + *-less* = *cigarless* «не має сигари»; *mustachio* «вуса» + *-ed* = *moustachioed* «вусатий»; *tobacco* «тютюн» + *-y* = *tobaccoy* «наповнений тютюновим димом», *breeze* «легкий вітер» + *-y* = *breezy* «легковажний»; *mosquito* «комар москіт» + *-ey* = *mosquitoey* «повний комарів» [Шовкопляс 2019, с. 170].

Додаткового змістового навантаження отримують прикметники, які утворюються за допомогою суфікса *-able*, наприклад: *canoe* «каное» + *-able* = *canoeable* «здібний до пересування на каное».

Наступною, не менш важливою категорією деривації є суб'єктивація.

Суб'єктивація – процес переходу дієслів або прикметників в іменники. Ця модель менш популярна ніж вербалізація, тому, що у більшості випадків американська англійська засвоює домінанти, назви, що позначають певні реалії. Серед іспанізмів явище суб'єктивації презентоване іменником *pasear*, утвореним від іспанського дієслова *to pasear*. Вживання іменника *a pasear* як синонім англійських слів *a walk, an excursion* у значенні «прогулянка», характерне для південно-західного регіону США.

Семантична деривація – це процес появи в слова семантично похідних значень. Вона відбувається за рахунок конотативних змін шляхом розширення або звуження значення слова, його переосмислення.

Одразу на початку адаптації запозичень з іспанської мови в англійську мову США відбуваються зміни, що призводять до розширення або звуження семантичної структури слова.

Деякі іспанізми, що мають одне значення в мові-донорі, зберігають моносемією й у мові-реципієнті, але часто трапляються випадки, коли однозначне слово стає полісемічним, набуваючи додаткового переносного значення. Візьмемо у приклад слово *mustang*. Лексема *mustang* була запозичена АМА в значенні «невеликий здичавілий домашній кінь». У процесі інтеграції у системі АМА ця лексема набула додаткового значення «офіцер, який повернувся на військову службу після звільнення».

Тож, семантичний розвиток іспанських запозичень в американській англійській зумовлює процес розширення лексичного значення слова. Цей феномен є найпоширенішим різновидом семантичної адаптації іспанських мовних елементів в АМА. Переважна кількість запозичень з іспанської мови отримує нові значення, нові відтінки існуючого значення.

Яскравим прикладом іспанського запозичення, яке зберегло своє первинне значення і при цьому зазнало семантичного розширення, є слово *bolero*. В іспанській мові воно позначає танець, а в американській англійській набуло додаткового значення «жакет, накидка». Або, наприклад, слово

zephyr: первісне значення цього слова – *зефір, солодкий, м'який, пухкий, цукристий кондитерський виріб*. Вторинне ж значення цього слова – *легкий вітерець*.

Важливим є той факт, що під час інтеграції, запозичені слова вживаються як у прямому значенні, так і в переносному.

Досить типовим явищем семантичної деривації є конкретизація або звуження значення. Цей процес характеризується тим, що мова-реципієнт адаптує одне або декілька значень запозиченого слова, яке може вживатися в окремих контекстах чи ситуаціях. Звуження значення відбувається у тому випадку, коли семантичні межі слова стають вузкими.

Так, в іспанській мові слово *barrio* позначало «міський район, квартал міста», а в АМА внаслідок звуження значення воно почало вживатися для позначення «житлового кварталу з іспаномовним населенням у США».

Таким чином, семантична деривація є частиною загального еволюційного процесу, обумовлений мінливістю і динамічністю мовної системи англійської мови, а також необхідністю зафіксувати результати *безперервного процесу* пізнання людиною світу. Як економічний номінативний спосіб, семантична деривація дає можливість висловити та зафіксувати нове поняття, використовуючи вже наявну мовну форму, тобто не збільшуючи кількісний склад мови.

У процесі інтеграції в мовну систему АМА адаптовані іспанські елементи стають потужним джерелом поповнення вокабуляру англійської мови США за рахунок лексичної та семантичної деривацій. Аналіз інтеграції запозичень з іспанської мови в АМАта їхньої лексичної деривації в мовній системі показав, що найбільш продуктивними механізмами лексичної деривації є неморфологічний спосіб, а саме конверсія, зокрема вербалізація та ад'ективація. Субстантивація та адвербіалізація є менш активним способом творення нових лексем з іспанським маркером в АМА.

РОЗДІЛ 3

ТЕМАТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ

3.1 Запозичення сфери «Гастрономія»

На основі досліджених нами матеріалів, можемо зробити висновки, що запозичення в АМА не є одиничними, а можна поділити на тематичні групи, пов'язані з життєдіяльністю мешканців сучасної Америки. Іспанська лексика знаходить собі місце в англійській мові США через відсутність відповідних термінів та понять безпосередньо в американській культурі, тобто ці явища, предмети, події неможливо ніяк інакше назвати або замінити різноманітними еквівалентами з англійської мови. Ми можемо розподілити іспанські запозичення здебільшого на такі категорії як: *гастрономія, природні явища, флора та фауна, культура, побут та соціально-політичні поняття*.

На основі певної кількості досліджуваної нами лексики, ми визначили, що саме запозичення з категорії «Гастрономія» є найбільш численними в АМА. До цієї тематичної групи відносяться:

назви страв: *gazpacho* – іспанський холодний суп з протертих помідорів, а також огірків, оливкової олії й прянощів. Ця страва походить з Андалузії, подається у спекотну пору року.

Paella – іспанська, а саме валенсійська страва, що готується з рису або маленьких макарон, з додаванням м'яса або морепродуктів, іноді буває змішаного типу, тобто до страви додають і м'ясо, і курку, і мідії. Також буває овочева – вегетеріанська паелья. Паелья, мабуть одна з перших страв, що асоціюється з Іспанією, людина, яка ніколи не була в Іспанії, або не поглиблювалась у вивчення культури та історії цієї держави, з упевненістю може сказати, що в Іспанії їдять паелью. Крім назви безпосередньо страви,

паельєю ще називають сковороду, на якій її готують та виносять відвідувачам.

Churros – солодка випічка з заварного тіста, обсмажена у фритюрі, має вид багатокінцевої зірки або просто кругла в перерізі. В Іспанії їх зазвичай подають на сніданок з кавою. Чурос відомі по всьому світові. Крім того, поширився у Латинській Америці, Франції, Португалії, на півдні США і на Карибських островах.

Sopaipila – солодкі смажені коржикі, бувають круглої, квадратної та трикутної форми. Має популярність крім США також у країнах Латинської Америки, а саме Аргентина, Уругвай, Перу та Чилі.

Tortilla – тонкий коржик з кукурудзяного або пшеничного борошна, який в свою чергу використовують в якості основи деяких страв: пирогів, рулетів, або подають замість хліба до інших страв, частіше до м'ясних, таких як, наприклад, *chili con carne*, проте, може вживатись і як окрема страва, прикладом слугує відомий американський снєк *tortilla chips*, зроблені з кукурудзяних коржиків, які спочатку набули популярності в 40-х роках ХХ століття в Лос-Анджелесі, і на сьогоднішній день є безкоштовною закускою в техасько-мексиканських ресторанах США.

Taco – мексиканська страва, що представляє собою сендвіч на основі тортільї, наповнюється різноманітними начинками: фаршем, цибулею, овочами, морепродуктами, квасолею або навіть шматочками кактусу, та усе це згортають у конвертик. *Taco* стає одним з найулюбленіших та бюджетних страв мексиканської кухні в США, його середня вартість складає менше 10 \$. Крім того, приїхавши до штатів можна побачити безліч закладів з назвою, що включає в себе саме слово *taco*, наприклад: *Taco Tico*, *Taco del Mar*, *Taco Cabana*, *Taco Bueno*.

Burrito – мексиканська страва з м'якого пшеничного коржика, тієї самої тортільї, у який загорнута різноманітна начинка, наприклад, фарш, квасоля, сир, овочі або рис.

Chimichanga – різновид буріто, який підсмажують на сковороді або у фритюрі.

Enchilada – гостра мексиканська страва, що складається з тонкого коржика з кукурудзяного борошна, у який загорнута різноманітна начинка.

Huevos rancheros – яєчня викладена на тортильї.

Carnitas – м'ясна страва, що являє собою обсмажені шматочки, частіше смужки з м'яса свинини.

Fajitas – у Техасі так ласкаво називали маленькі смужки м'яса (з відрубу яловичої пашины). Останнім часом *fajitas* набула популярності як у повсякденних їдальнях, так і в домашньому приготуванні.

Jerky – традиційна страва північноамериканських індіанців; саме слово походить з мови північноамериканських індіанців: «*charqui*» — «в'ялене м'ясо». *Jerky* являють собою м'ясні смужки, мариновані, копчені або сушені при низьких температурах, зазвичай близько 70 °C, або ж просто солене й сушене на сонці. Завдяки таким процесам одержуються закуски із соленим, пікантним та напівсолодким присмаком. Мають довгий строк зберігання без необхідності охолодження.

Picadillo – традиційна страва латиноамериканців. Готується з тушкованого фаршу та овочей. Фарш використовують будь-який, проте яловичий – найпопулярніший. Додають горошок, який часто замінюють кукурудзою, чечевицею тощо.

Назви напоїв: *sangria* – прохолодний слабоалкогольний напій в Іспанії на основі червоного вина із додаванням шматочків фруктів або ягід, льоду, цукру, а також трохи бренді та сухого лікеру. Існує чотири різновиди сангрії: *звичайна* – в ній відсутня содова, проте обов'язковими інгредієнтами є цитрусові та виноград; *фруктова* – можемо знайти в такій сангрії будь-які фрукти – від яблука та лимона до дині, персику, ананасу; *біла* – готується так само як і традиційна, тільки червоне вино замінюється білим; *ігриста* – замість вина використовують шампанське, ігристе вино або содову. Цікавий факт, що в нашому столітті американці не лише із задоволенням

п'ють сангрію, але ще й вигадали начебто свій коктейль та назвали його *Сангре*.

Mojito – традиційний алкогольний коктейль Куби, що готується з чотирьох основних інгредієнтів: м'ята, цукор, содова та лайм. Мохіто буває як класичним, так і чорним – використовують чорний ром. Також існує наприклад, полуничний мохіто і має легкий і вже не тільки кислувато-гіркий присмак, а полуниця може приховати гіркоту рому, якщо вона присутня.

PinaColada – легкий, з першого погляду, алкогольний коктейль. Освіжає, має молочно-солодкий присмак і готується на основі ананасового соку, кокосового молока або вершків та рому. Спочатку під назвою *piña colada* мався на увазі свіжий ананасовий сік, який подавали процідженим (від ісп. *colado*). Непроціджений мав назву *sin colar*. Потім до складу напою додали ром. У закладах Америки і не тільки можна побачити безліч варіацій цього напою: *Amaretto colada*, *Kiwi colada*, *Soda colada*, *Virgin piña colada*.

Назви прянощів: *achiote seeds* – висушені насіння редису, використовуються в якості приправи для м'ясних страв.

Oregano – рослина, що у висушеному вигляді використовують як основу чаїв або відварів. Орегано багатий на вітаміни, мікроелементи, є потужним антиоксидантом.

Vanilla – ваніль, яка використовується по всьому світові різними способами: це може бути ванільний цукор, ванілін, ванільна есенція, ванільна ефірна олія для випічки, для виготовлення косметики та парфумерії тощо.

Cilantro – кінза. Приправа, використовується як для салатів, так і для м'ясних страв.

Coуси в більшості своїй додають до буріто, салатів або маринують м'ясо: *marinade*, *mole*, *guacamole*, *salsa*.

Крім назв страв, напоїв, соусів та прянощів в англійську мову з іспанської прийшли і назви кухонного приладдя, такі як наприклад: *paella* – сковорода для приготування паельї, *piñata* – горщик, *barbecue* – металічне приладдя для приготування барбекю.

3.2 Запозичення сфери «Природні явища, флора та фауна»

Америка відрізняється від Європи своєрідністю флори та фауни, і чимало представників тваринного та рослинного світу мають саме іспанське походження. Близько 40% відібраної нами лексики – це саме назви природних явищ, тварин та рослин.

Категорію «Флора» ми можемо розділити на групи: овочі та фрукти, злакові культури, безпосередньо рослини: дерева, кущі, квіти та сукуленти (кактуси).

Тож розглянемо групу «*овочі та фрукти*»: *соуо* – дике авокадо у Мексиці.

Avocado – плід авокадо, грушоподібний плід зеленого кольору, його додають до різноманітних тостів та сендвічів, а також є невід’ємною складовою японських ролів, які набули популярності серед фаст-фуду по всьому світу.

Apricot – абрикос.

Artichoke – артишок. Популярна пряно-смакова овочева рослина.

Papaya – екзотичний фрукт, великий за розміром, із соковитою м’якоттю, іноді нагадує диню за смаком. У розмові з американцями можна почути, як вони розмовляють про динне дерево і це буде означати, що вони мають на увазі дерево папаї. Цей фрукт був відомим у Центральній Америці. Для стародавньої цивілізації майя дерево папаї відіграло значну роль і вони називали його «деревом життя».

Serrano jalapeno, poblano habanero – різновиди свіжого перецю чилі. Так іспанський іменник *jalapeno* походить від назви Халара, столиця Веракруз, Мексика – місце його традиційного вирощування.

Tangerine – різновид мандарину. Плід без кісточок. Назва прийшла з італійської мови через іспанську.

Tomato – томат, помідор. Назва прийшла з іспанської. Цей овоч має неабияку історію та значущість в культурі Іспанії та Італії. Окрім додавання томатів та томатної пасти до піци, виготовлення кетчупу та томатної пасти, що додається до бургерів, хот-догів та пасти із сиром, в Іспанії та Італії є такий фестиваль як *La Tomatina*. *Томатіна* – це щорічний фестиваль, який відбувається в останню середу серпня. Це роковий тиждень, коли усі збираються і кидають масово один в одного томатами. І чиста світла площа міста перетворюється ніби на місце бою. Фестиваль триває тиждень і включає в себе музичні номери, ярмарок, парад, танці та салют. У ніч перед томатним боєм проводиться конкурс з приготування паельї. У Південній Америці, а саме в Колумбії також проводять тиждень томатіни.

Наступна група – «*злакові культури*». Ні для кого не секрет, що американці люблять відвідувати кінотеатри, різноманітні фестивалі та ярмарки, або навіть, лежати вдома і передивлятися купу серій одного серіалу без перерви. І все це вони залюбки доповнюють поп-корном.

Тому, саме *maize* – маїс або кукурудза відіграє неабияку роль в культурі американців. Для ацтеків маїс мав відтворення у релігії, де центральними богами були Центеотль та Шілонен. У наш час, американці та канадці вирощують кукурудзу для годування худоби, виготовлення кукурудзяної олії та борошна, з якого роблять ті самі тортільї, вживають кукурудзу як у свіжому, так і у консервованому вигляді, смажать поп-корн – *pop-corn* та роблять корн-доги – *corn-dog* – сосиска, вкрита кукурудзяним тістом і обсмажена у фритюрі.

Америка відрізняється своїм ландшафтом від інших країн, бо охоплює неймовірно велику територію і має декілька кліматичних зон, що в свою чергу впливає на рослинність континенту. Так, наприклад, багато назв дерев, кущів та кактусів походять з іспанської, бо більшість екзотичних рослин знаходиться у Мексиці.

Petunia – (лат. *Petunia* від фр. *petun* тютюн) – петунія – рід трав'янистих або напівчагарникових рослин. Квітка, назва якої прийшла від

латині та французької через іспанську. У Південній Америці налічують близько 20 видів петунії.

Guava – гуаява, рід вічнозелених або напівлистоопадних дерев родини миртових. Батьківщиною гуаяви є Південна та Центральна Америка. Її культивують в багатьох тропічних країнах як плодону рослину. Існує карликовий вид цього дерева, що росте у вигляді невисокого куща.

Yucca – юка, рід вічнозелених рослин, ареал роду простягнувся від Атлантичного узбережжя Флориди та Карибських островів, через південні штати США і Мексику до Каліфорнії.

Sassafras – сасафрас, дерево, що має поширення у Північній Америці.

Saguaro – величезний кактус, висота якого може досягати 20 метрів, Батьківщиною сагуаро є Мексика та південно-західна частина Америки.

Peyote – пейот, маленький блакитно-зелений сукулент (кактус), розповсюджений на території Мексики та Південної Америки.

Marijuana — марихуана, сленгова назва суміші подрібнених частин рослини коноплі (лат. *Cannabis*). Найчастіше подрібнюють та перемелюють цвіт та листки, на яких накопичується смола. Використовують як в лікарських цілях, так і для забав та розваги, розслаблення. У більшості країн куріння марихуани заборонено. Під час антинаркотичної кампанії в США політики і ЗМІ почали використовувати це сленгове слово замість звичного коноплі (чи канабіс).

Sinsemilla – сорт марихуани.

До тематичної групи «*Фауна*» належить безліч назв птахів, риб, тварин, комах, запозичених з іспанської мови.

Назви птахів: *canary* – канарейка, вид приборканих, якщо можна так сказати, птахів, що живуть та мають своє походження з Канарських островів; *condor* – кондор, *guano* – гуано, *albatross* – альбатрос, *ani* – маленька чорна пташка; словники визначають походження назви птаха з Бразилії і згодом перейшла до іспанської; *toucan* – тукан, *parakeet* – маленька папуга, *colibri* – колибри.

Назви риб, молюсків та плазунів: *barracuda* – барракуда, *bonito* – малий тунець, *tuna* – тунець, *abalone* – величезний молюск, *alligator* – алігатор, *arrau* – велика черепаха, що живе в р. Амазонці, *tachancha* – ядовита перуанська змія, *iguana* – ігуана, велика сірувато-зелена ящірка, має своє походження з тропічних лісів Америки.

Назви комах: *cockroach* – тарган, *mosquito* – комар або саме москит, *picudo* – жук-довгоносик, *vinegarroon* – скорпіон.

Назви ссавців та парнокопитних: *alpaca* – альпака, *coyote* – койот, *nutria* – нутрія, *puma* – пума, *spaniel* – спаніель, порода собак, *bronco* – напівдикий кінь, , *burro* – віслук, *mustang* – мустанг, *llama* – лама, *jaguar* – ягуар, *armadillo* – броненосець.

Цікавий момент, американці люблять давати назви тварин автомобілям, наприклад, усім відомий *Ford Mustang* або *Ford Bronco*.

Щодо групи **природних явищ**, ми можемо віднести такі запозичення як: *tornado* – торнадо, *hurricane* – ураган, *canyon* – каньон, *savannah* – саванна, *margarite* – жемчуг, перлини, *caldera* – вулканічний кратер, *zephyr* – легкий вітерець, *breeze* – морський вітер (морський бриз), *pampas* – пампас, пустинна територія без дерев на просторах Південної Америки (зокрема в Аргентині), *temblor* – землетрус, *caliche* – корисна копалина, різновид мінерального каменю.

3.3 Запозичення сфери «Суспільно-політичні поняття»

Кількість запозичень тематичної групи «суспільно-політичні поняття» складає близько 20% відібраної нами лексики, і пов'язано це з такими факторами як процес колонізації іспанськими конкістадорами, прагнення Латинської Америки вийти на міжнародну арену у політичному, економічному плані, що в свою чергу призвело до постійного надходження

лексики цієї сфери під час всього періоду американсько-іспанських контактів.

Тож, до цієї групи відносяться такі запозичення як: *grenade* – граната, *escalate* – користування ескалатором, *cargo* – вантаж, *embargo* – торгівельно-економічні обмеження, *conquistador* – конкістадор, завойовник, *contraband* – контрабанда, *senator* – сенатор, *agitator* – агітатор, *inspector* – інспектор, *negro* – негр, афроамериканець, *barricade* – барикада, *aggressor* – агресор, *habanera* – жителька Гавани, *politicaster* – політик.

Armada – армада, іспанська назва військово-морських сил. У сучасному розумінні – велике з'єднання військових кораблів, літаків або танків.

Comanche – група американських індіанців, що проживають від Вайомінгу та Небраски на південь до Нью-Мексико та північно-західного Техасу.

Galleon – галеон, великий багатопалубний вітрильний корабель XVI—XVIII століть з достатньо сильним артилерійським озброєнням, що використовувався як військове, так і торговельне судно.

Latinos – особа латиноамериканського походження, що проживає в Сполучених Штатах.

Quinta – (дослівно п'ята частина) вживалося для позначання традиційного пансіонату з приєднаною до нею територією, перебудованою під гостьовий будинок.

Yunca – група індіанських народів, що мешкають у Перу.

Cabana в іспанській мові позначає невелику хатинку *cabaña*, а в англійській мові звузило своє значення і використовується для позначання портативної роздягальні чи кабінки біля басейну або пляжу. Також можна зустріти інше тлумачення: «мобільна гардеробна кімната, де плавці можуть просохнути і надіти одяг».

Declaration – декларація.

Cholo – метис, метиска (від білого батька і індіанської матері).

Encomienda – доручення. Спочатку *encomienda* передбачала низку заходів, які повинні були проводитися колоністами, з метою прилучення індіанців до європейської культури та християнства. На практиці відмінність між *encomienda* і рабством була майже непомітною.

Mescalero – особа апачського населення Техасу і Нью-Мексико.

Cantina – назва таверн, поширених у південно-західній частині Сполучених Штатів та у Мексиці, де подають традиційні алкогольні мексиканські напої та закуски. Раніше кантіни мали право відвідувати лише чоловіки, у наш час багато барів такого напрямку вже зняли ці обмеження, проте, в деяких містах та селищах Мексики ці правила ще дійсні, через дотримання споконвічних традицій.

Не будемо забувати також, що чимало географічних назв на американському континенті походить від іспанської. Наприклад: *Colorado* (від назви річки Колорадо, яка отримала назву від *colorado* (ісп.) «червоний, пофарбований»), *Florida* (від *florida* (ісп.) «квітучий»), *Montana* (від *montaña* (ісп.) «гірний»), *Nevada* (від *nevada* (ісп.) «снігопад»), назви міст США *Buena Vista* (від *Buena vista* (ісп.) «добрий краєвид»), *El Paso* (від *el paso* (ісп.) «крок»), *Fresno* (від *fresno* (ісп.) «ясен»), *Las Vegas* (від *las vegas* (ісп.) «луки»), *Monterey* (від *monte de rey* (ісп.) «королівська гора»), *El Dorado* (від *El dorado* (ісп.) «золотавий»), *San Antonio* (від *San Antonio* (ісп.) «Святий Антоній»), *San Francisco* (від *San Francisco* (ісп.) «Святий Франциск»), *Santa Cruz* (від *santa cruz* (ісп.) «святий хрест»).

3.4 Запозичення сфери «Побут»

Як було упом'януто вище, в наш час, американці настільки звикли до більшості іспанізмів, що не вважають їх варваризмами та вживають у повсякденному мовленні. Близько 100 мовних одиниць зі всієї відібраної

нами лексики складають саме слова побутового характеру. Тому буде доцільно розглянути приклади іспанських запозичень, що мають своє місце в тематичній групі «побутових понять». До цієї групи можна віднести елементи одягу, косметику, звертання, риси характеру або опис людини, абстрактні поняття, слова, що позначають якусь певну дію тощо.

Наприклад, **позначення грошей**: *dinero, peso*.

Абстрактні поняття та стани: *aberration* – омана, *abnegation* – самовідрікання, *abolition* – анулювання, *abbreviation* – скорочення, аббревіатура, *depression* – депресія, *degradation* – деградація, *discrimination* – дискримінація, *bozo* – дурна людина, *booby* – дурник, *marina* – морська прогулянка, *loco* – божевільний, шалений, *brave* – сміливий, *machismo* – прояв мачізму.

Елементи одягу та косметика: *mascara* – туш для вії, *bolero* – болеро, накидка, яку вдягають з вечірньою сукнею, *cotton* – катон, тканина, *chino* – двунитка, *brocade* – парча (тканина).

Загальновідомий факт, що Мексика та більша частина Південної Америки відома всьому світу як найбільші постачальники та виробники **тютюну, марихуани та наркотиків**. Вперше тютюн з'явився на півострові Юкатан, що в Мексиці. Він був відомий індіанцям майя в Центральній Америці, які після розпаду своєї цивілізації поширили його в Північній та Південній Америці. Ймовірно, що саме в Північній Америці тютюн був уперше використаний в обрядах індіанців Міссісіпі. В свою чергу, світ отримав доступ до нього лише після відомої подорожі Христофора Колумба у 1492 р.

До цієї групи належать такі слова як: *tobacco* – тютюн;

- *cigar* (ісп.cigarro) – сигара. В іспанській мові слово *cigarro* може вживатися як щодо сигари (*cigarro puro* чи просто *puro*), так і щодо сигарети (*cigarrillo*);
- *cigarette* – сигарета;

- *marijuana* – марихуана, сленгова назва суміші подрібнених частин рослини коноплі, у повсякденному мовленні називають «травка». Марихуана була відома людям тисячі років тому; на початку 20-го століття відбулося стрімке зростання вживання марихуани у зв'язку з її лікувальними властивостями. В середині 20-го століття у багатьох країнах марихуана стала нелегальною. Це стало наслідком системної антипропаганди конопель в інтересах лісопереробних, фармацевтичних, текстильних корпорацій. Однак, протягом останніх 10 років багато країн знов легалізували марихуану — переважно у медичних цілях. У деяких країнах Південної Америки, 11 штатах США та Канаді марихуана повністю легалізована.
- *Toke* – процес паління або (затяжка, тяга) марихуани;
- *pot, sinsemilla* – сорти марихуани.

Також до загальноновживаної лексики іспанського походження входять такі слова: *adios* – «бувай!», *stevedore* – пакувальник, вантажник, *pronto* – скоро, *tare* – тара, *defect* – дефект, *hammock* – гамак, *barrack* – барак, *canoe* – каное, *tariff* – тариф, *cannibal* – канібал, *caca* – екскремент, *administrator* – адміністратор, *accelerator* – акселерат, *operator* – оператор, *bachelor* – бакалавр, *deposit* – депозит, *carburetor* – карбюратор.

3.5 Запозичення сфери «Культура і мистецтво»

Групою з вагомою кількістю запозичень можна вважати тематичну групу група «Культура та мистецтво». Іспанія та країни Латинської Америки багаті своєю особливою музичною і танцювальною культурою, своїми святами та фестивалями. Ще з початку ХХ ст. латиноамериканські танці почали просуватися до країн Європи та Північної Америки. Лексеми, пов'язані з латиноамериканськими танцями, входять до складу

найпопулярніших слів не тільки в англійському вокабулярі, а й в багатьох інших мовах. До них можна віднести такі латиноамериканські танці: *salsa*, *bachata*, *paso doble*, *tango*, *rumba*, *bolero*, *quadrille*.

Salsa – парний кубинський танець африканського походження, який входить у програму сучасних латиноамериканських танців. Крім танцю, сальсою називають ще *музичний жанр*, популярний в основному в Латинській Америці і серед вихідців із неї. Сальса включає багато стилів і варіацій; у широкому сенсі термін можна вживати стосовно практично будь-якої музики кубинського походження (наприклад, *cha-cha-cha*, *bolero*, *tambo*). У вузькому сенсі термін стосується стилю, розробленого в 1960-х і 1970-х кубинськими й пуерториканськими іммігрантами в Нью-Йорку та його околицях, а також його відгалужень. Цей музичний стиль зараз розповсюджений не лише в Латинській Америці, а й у всьому світі. Найближчими стилями до сальси є кубинське мамбо, сон початку ХХ століття і латиноамериканський джаз. Взагалі, терміни «латиноамериканський джаз» і «сальса» часто вживають як синоніми; багатьох музикантів відносять до обох жанрів, особливо це стосується музикантів до 1970-х років. І на сам кінець, *salsa* - соус мексиканської кухні. Різновид холодної страви, що має пікантний присмак з різноманітними подрібненими інгредієнтами та приправами.

Rumba – парний кубинський танець африканського походження, який входить до латиноамериканської програми сучасних спортивних бальних танців.

Tango – жанр музики і танцю, притаманний регіону Ла-Плата, і найбільш поширений у містах Буенос-Айрес (Аргентина) та Монтевідео (Уругвай).

Paso Doble «подвійний крок» — іспанський танець, що імітує рухи, які відбуваються під час кориди. Початкова назва танцю — «один іспанський крок» (англ. *SpanishOneStep*), оскільки кроки робляться на кожний такт. Пасодобль був одним з численних іспанських народних танців, пов'язаних з

різноманітними аспектами іспанського життя. Частково пасодобль заснований на бою биків. Партнер копіює рухи *матадора*, а його партнерка — зображає плащ (*мулета*), подеколи — іншого тореро, і вже тільки зрідка — бика, зазвичай переможеного фінальним ударом тореро. Характер музики відповідає процесії перед коридою.

Що стосується іспанських танців, — вони мають чимало найменувань. Найпопулярніші — це *flamenco, bolero, cachucha, muneira, sarabanda, sardana, segdilla, joca, fondago* тощо. Для того, щоб їх освоїти, потрібно бути іспанцем в душі, принаймні, так стверджують усі професійні вчителі танців. Всі вони закохують у себе з першого погляду будь-кого, хто б не був присутній в залі або на танцмайданчику. Це краса, пристрасть, витонченість і відточена техніка — все це зачаровує глядачів уже протягом кількох століть. При цьому кожен з іспанських танців, названих є унікальним і неповторним.

Flamenco — південноіспанський музичний, пісенний і танцювальний стиль, має своє походження з Андалусії наприкінці XVIII ст. Спів і танець сольні, супроводжуються грою на гітарі, кастаньетах.

Bolero — іспанський парний народний танець та музичний жанр, що започаткувався наприкінці XVIII століття. Музичний розмір — $3/4$ з характерною метроритмічною фігурою, що підкреслюється ударами кастаньет. Також має популярність в країнах Латинської Америки.

Castanet — ударний музичний інструмент без визначеної висоти звуку, який часто супроводжує традиційні іспанські танці.

Cachucha, дослівно — «маленький човник» — іспанський сольний танець.

Muneira — галісійський народний танець, поширений у іспанській автономії Галісія, а також у іспанців автономної області Астурія з музичним розміром $6/8$.

El Niño «малюк, хлопчик» вживається в англійській мові США для позначання південної осциляції — коливання температури поверхневого

шару води в екваторіальній частині Тихого океану, що справляє помітний вплив на клімат. У більш вузькому сенсі *El Niño* – фаза Південної осциляції, в якій область нагрітих поверхневих вод зміщується на схід. Протилежна фаза осциляції представлена іспанським запозиченням *La Niña* – «маленька дівчинка».

Fiesta — фієста, традиційне народне свято, що проводиться в Іспанії та країнах Латинської Америки. Поширене також в інших країнах Середземномор'я, в першу чергу в регіонах Старої Румунії і серед латиноамериканських діаспор по всьому світу, в середовищі великої латиноамериканської громади США. У Латинській Америці та Іспанії фієсти найбільш колоритні. Вони часто супроводжуються маскарадами, різного роду ходами і парадми, що перетворюються на карнавал, з феєрверками і підсвічуванням, танцями, традиційною музикою ранчеро та іншими ритмами, дискотеками, застіллям, іграми з піньятою.

Siesta – пообідній короткий відпочинок, що є загальною традицією деяких країн, особливо зі спекотним кліматом. Мова йде не тільки про іспанські звичаї, але й про природний відтік крові після прийому їжі в обід від нервової системи до системи травлення, що викликає сонливість. Слід взяти до уваги не тільки те, що іспанський обідній прийом їжі більш насичений, ніж обіди інших європейців, які щільно їдять зазвичай в першій половині дня, але й природний біологічний годинник: незалежно чи був обід чи ні, післяобідній спад сил — це явище, яке з'являється приблизно за 8 годин після ранкового пробудження. З іншого боку, в тропічних землях, колонізованих Іспанією, а також в тій частині самої Іспанії, яка розташована на півдні Європи, в цей час на вулиці найбільш спекотно, і навіть тварини повертаються до своїх осель, щоб відпочити.

Якщо брати до уваги саме традиції Іспанії та Латинської Америки, найбільш поширеними з цієї категорії є запозичення: *corrida, sombrero, torero, rodeo* тощо.

Corrida — найбільш поширена форма бою биків, традиційний іспанський захід, видовище, що практикується також і в країнах Латинської Америки. Корида полягає у виконанні певної послідовності фігур з биком особливої породи, що зазвичай завершуються смертю бика. Кожен матадор (*matador de toros*) має шість помічників — два кінних пікадори (*picador*), три бандерільєро (*banderilleros*) і наглядача меча (*mozo de espada*). Разом вони складають команду (*cuadrilla*). До неї також залучені помічник наглядача меча (*ayuda*) та молодші помічники (*junior subalternos*), зокрема щонайменше двоє робітників (*peóns*).

Tequila – текіла — спиртний напій із соку серцевини блакитної агави. Міцність напою 38-40 %. Текіла буває чотирьох видів:

- Blanco — прозора, її розливають у пляшки одразу ж після дистиляції без витримки, має в'язку консистенцію.
- Joven («золота») — із додаванням жовтого барвника та ароматизаторів.
- Текіла, витримана в дубових бочках: *Reposado* — від двох місяців до року; *Anejo* — від року до десяти.

Слово *Tequila* ми можемо також віднести до тематичної групи «Гастрономія».

Sombrero – від слова *sombra* «тінь, затінок») традиційний капелюх населення Піренейського півострову й Латинської Америки. Сомбреро являє собою крилатий, найчастіше плетений з соломи капелюх, з високим конусоподібним денцем (тулією) й зазвичай закругленими догори краями. Великої популярності сомбреро набуло в Центральній Америці, зокрема, у Мексиці, Гватемалі і особливо на Кубі, де стало частиною національного костюму. Подеколи в містах сомбреро робили з тканин, наприклад, з фетру. Однак найпопулярнішим лишається сільське солом'яне сомбреро, що й нині в ходу. Сомбреро, інколи завеликі, є неодмінним атрибутом учасників мексиканських фольклорних ансамблів.

РОЗДІЛ 4

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЗАПОЗИЧЕНЬ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

4.1 Особливості перекладу реалій

Реалії утворюють певні складності при перекладі і вимагають від перекладача глибокої обізнаності з даної теми, з одного боку, і професійних перекладацьких навичок – з іншого. Реалією прийнято називати предмет або явище, характерне для життя одного народу з його культурою, історією, мовою та способом життя і чуже для іншого. У зв'язку з цим, проблема перекладу реалій може вважатися частиною проблеми передачі національної та історичної своєрідності, яка виникла разом з встановленням теорії перекладу як самостійної дисципліни і на сьогоднішній день являє собою окрему перекладацьку проблему, пов'язану з необхідністю пошуку нових способів передачі реалій, шляхів вирішення питання безеквівалентності.

Якщо брати до уваги той факт, що до проблеми перекладу реалій зверталось чимало дослідників, не дивно, що існує безліч різних класифікацій. Так, наприклад, відповідно до принципу предметно-мовних особливостей стосовно реалій, відносять імена власні, назви грошових одиниць, посади і позначення осіб, предмети побуту, елементи одягу та прикраси, страви і напої, звернення і титули. Щодо предметного, місцевого розподілу, виокремлюють географічні реалії (назви географічних об'єктів), етнографічні реалії (реалії, пов'язані з побутом, працею, мистецтвом і культурою народу), а також суспільно-політичні реалії (адміністративно-територіальний устрій, органи влади, військові реалії тощо).

Перекладач може спростити текст, віддаливши переклад від оригіналу і наблизивши автора до епохи читача, або ж перенести самого

читача в епоху того чи іншого художнього твору, але він завжди повинен спиратися на свої знання про менталітет, особливості побуту і культури, способи мислення адресата перекладу, а також враховувати прагматичні чинники, які є «найбільш важливими» фільтрами», визначальними не тільки спосіб реалізації процесу перекладу, а й сам обсяг переданої інформації [Швейцер 2014, с. 224].

Перш за все, необхідно зазначити, що існує два основних способи перекладу запозичень, якими користується перекладач : буквальний переклад та непрямий переклад.

Дійсно, існують випадки, коли текст без суттєвих ускладнень перекладається з мови-оригіналу на ту мову, на яку потрібно перекласти. Але іноді трапляється і так, що перекладач констатує наявність в мові, на яку перекладає, "пробіли", які необхідно заповнити еквівалентними мовними одиницями аби досягти ідентичності змісту оригінального тексту та його перекладу. Може трапитися і так, що, внаслідок структурних або металінгвістичних відмінностей, деякі стилістичні ефекти неможливо передати мовою, на яку перекладають, не змінивши в тій чи іншій мірі порядок слів у реченні. Зрозуміло, що в другому випадку необхідно вдаватися до більш витончених методів, які на перший погляд можуть викликати здивування, але хід яких можна простежити з метою суворого контролю за досягненням еквівалентності.

До цих «витончених» способів перекладу запозичень відносяться: транскрипція, транслітерація, калькування або дослівний переклад.

Транскрипція (фонетичний спосіб) – це різновид запозичення словникової одиниці, при якому зберігається її звукова форма (іноді трохи видозмінюється відповідно до фонетичних особливостей мови-реципієнта). Таким способом за допомогою транскрипції перекладаються такі іспанізми як: conquistador (конкістадор), paella (паелья), caramel (карамель), tequila (текіла), lemon (лимон), tortilla (тортілья) тощо.

Йдемо далі, *транслітерація* – це спосіб запозичення, при якому запозичується написання іноземного слова: літери запозичуваного слова замінюються буквами мови-реципієнта. При транслітерації слово читається за правилами читання рідної мови. Методом транслітерації перекладаються такі іспанські запозичення: *rodeo* (родео), *sombrero* (сомбреро), *sangria* (сангрія), *cocoa* (какао), *apricot* (абрикос), *artichoke* (артішок), *mojito* (мохіто), *iguana* (ігуана) тощо.

Насправді між транскрипцією та транслітерацією настільки тонка межа, що іноді перекладач може сплутати ці два способи сам того не помітивши.

Основні труднощі перекладу реалій зумовлені відсутністю еквівалента або аналога в мові, на яку перекладають, а також необхідністю адекватно передати конотативне значення певних лексичних одиниць. Встановлено, що до основних способів перекладу реалій відносяться: транскрипція, транслітерація, калькування (дослівний переклад). Однак при застосуванні транскрипції в тексті перекладу необхідно враховувати фактор інтернаціональної / національної приналежності реалій. Транскрибуванню піддалися інтернаціональні і національні реалії, а також лексеми, значення яких або зрозуміло з контексту, або автор самостійно визначає їх семантику в самому тексті; при цьому специфічні терміни крім транскрипції супроводжуються описовим перекладом, що дозволяє, з одного боку, передати їх зміст, а з іншого – не перевантажувати текст складною для сприйняття лексикою.

Решта зафіксованих нами способів перекладу – використання прямого аналога в українській мові. В цілому вибір способів перекладу реалій в розглянутих випадках повністю виправданий, а перекладачі впоралися з непростим завданням адекватно передати в перекладі специфічно забарвлену іспанську лексику і відтворити колорит таких емоційних та своєрідних народів, як іспанці та латиноамериканці.

Реалії грають дуже важливу роль як в художньому так і в розмовному стилі, і кожен раз передаються по-різному, в залежності від інтенцій перекладача. Проблема передачі реалій залишається до кінця недослідженою, саме через те, що реалії не стають просто частиною історії народу, в мові якого вони народилися. Вони продовжують жити в мові, а поява нових одиниць такого роду неминуча в силу безперервного розвитку суспільства.

4.2 Особливості перекладу фразеологізмів

Наступним видом запозичень є **фразеологічні запозичення**. Фразеологічний фонд англійської мови не є статичним і регулярно відновлюється, але не за рахунок надходжень принципово нових одиниць, а скоріше за рахунок переосмислення вже наявних в мові компонентів, серед яких вагому роль відіграють запозичення з іспанської мови. Зміни у семантичній структурі іспанізмів простежуються й при утворенні стійких словосполучень за їхньою участю, що свідчить про те, що запозичення настільки інтегрувалися в системі мови-реципієнта, що можуть бути використані як основа для різних словотвірних потенцій.

АМА майже не засвоює сталі звороти з іспанської в їхньому первинному вигляді.

Яскравим і єдиним прикладом є конструкція *mano a mano* «один на один». В американській англійській існують синоніми цього виразу, а саме: *eyeball to eyeball, face to face, head on, head to head, one on one, toe to toe*.

На сьогоднішній день ця конструкція в АМА позначає змагання, протистояння, конкуренцію будь-якого роду між двома людьми, які намагаються перевершити один одного в різних сферах діяльності.

Проте, фразеологізм *mano a mano* може вживатися не лише в значенні «змагатися або конкурувати», а також має і позитивне забарвлення і позначає «пліч о пліч». Яскравим прикладом вживання *mano a mano* у значенні «разом» є пісня британського співака Енгельберт Гампердінка «Man a mano» (1998): “*Mano a mano, lets get together / Mano a mano, lets make it right*”.

Як ми вже згадували, Латинська Америка славиться своїм виробництвом тютюну та марихуани, ці поняття не пройшли осторонь і лишили відбиток у фразеологічному фонді американської англійської. Так, наприклад слово *cigar* входить до складу сталих виразів *close, but no cigar*, *draw on a cigar*, *cigars on ice*. Фразеологічний вираз *close, but no cigar* (або *close but no cigar*) вживається у розмовному мовленні «не зовсім правильно». Сталий вираз *draw on a cigarette/cigar* позначає «вдихати дим від сигарети». Фразеологічне словосполучення *cigars on ice* окреслює людину, що приймає холодний душ, щоб полегшити свій стан. Прикладом вживання цього фразеологічного виразу є пісня *Beyoncé «Drunkin Love»: Cigars on ice, cigars on ice / Feeling like an animal with these cameras all in my grill / Flashing lights, flashing lights / You got me faded, faded, faded.*

Зокрема, одним з джерел появи нових фразеологізмів за участю іспанських запозичень є термінологічна або професійна лексика. У таких випадках слово з іспанської мови трансформується у термін чи професіоналізм фразеологічного походження, шляхом метафоричного або метонімічного перенесення, паралельно розширюючи своє значення. Подібні одиниці отримали назву термінологізмів. Це, за своєю суттю, – сталий вираз, що містить як мінімум два кодифікованих значень: термінологічне / професійне та ідіоматичне [Щерба 1958, с. 103].

Наприклад: американський професіоналізм *macho management* (управління в стилі мачо) введений економістом Майклом Едвардсом, почав широко використовуватися засобами масової інформації ще в 80-і роки.

В останні роки особливою популярністю в спортивній термінології користується вислів *golden sombrero*. Термін походить від англійського словосполучення *hat trick* (букв. трюк з капелюхом), що позначає трьохразовий удар в бейсболі. Ймовірно, чотирьохкратне влучання потребувало типового найменування за своєю семантикою, тому був започаткований новий термін, тлумачення якого пояснюється тим, що *sombrero* є набагато більшим, ніж звичайний капелюх *hat*.

Щодо категорії «родео», з нею пов'язаний сталий вираз американської англійської *bucking bronco*, з іспанським компонентом *bronco*, що позначає «неприборканого коня, якого ковбої намагаються об'їздити в родео». Синонімом цього вислову АмС є *bucking horse*. Зараз *bucking bronco* вживається жартома, тому що для родео спеціально вирощуються коні, які навчені скидати вершників, як це колись робили напівдикі коні *bronco*.

Іспанський компонент *bronco* бере участь й у творенні наступного фразеологічного вислову гастрономічної тематики на позначення напою. У процесі вибірки було зафіксований сталий вираз *white bronco*, що номінує «напій, суміш молока та самогону»: *Are you speeding? Yeah, it's cool though, we got a white bronco in front of us* [www.urbandictionary.com].

Останнім часом поширеними стали фразеологізми з іспанськими словами *taco, ranch, breeze, enchilada, rodeo*, наприклад: *to fan / shoot / bat the breeze* «розмовляти невимушено», *the whole enchilada* «усе без виключення», *meanwhile, back at the ranch* – гумористичний вираз про ситуацію, яка відбувається десь у тому місці, де мовець працює чи проживає.

Поширеним є фразеологічний вислів *goat rodeo*, який вживається в гумористичному й гіперболізованому значенні для позначання хаотичної або некерованої ситуації. Цей вислів містить алюзію до впертості кіз і непередбачуваності дійства на родео: *The Goat Rodeo has already begun. I swear, this is the longest week ever.*

Зустрічаються поодинокі випадки вживання цього словосполучення в позитивному сенсі для позначання якоїсь крутої вечірки: *Perhaps, it's a 21st birthday bonanza or bachelor party, but if it was a goat rodeo, you know it was pretty lit.*

Серед подібних іспанських виразів зустрічаються також і **фразеологічні кальки**, що виникли в АМА також в результаті запозичення самого поняття шляхом перекладу іспаномовного прототипу та відтворенням його мовними засобами АМА. Загальновідомими є ідіоматичні фрази *blue-blood* (АМА) (*sangre azul* (ісп.)) «аристократичне походження» – блакитних кровей, *fifth column* (АМА) (*quinta columna* (ісп.)) «організована зрада всередині країни», *the moment of truth* (АМА) (*el momento de la verdad* (ісп.)) «момент істини», *God's eye* (АМА) (*ojo de Dios* (ісп.)) «всевидяче око»), *Shining Path* (АМА) (*Sendero Luminoso* (ісп.)) «блискучий шлях».

Окремим видом запозичення з іспанської мови є **гетерогенні (гібридні)** утворення, які в основі поєднують елементи англійської та іспанських мов. За рахунок з'єднання лексичних елементів іспанської та англійської мов в АМА формуються словосполучення на позначення видів тварин (*pampas cat* «леопард пампаський, пампаська кішка», *pampas flicker* «пампаський дятлик», *pintado bird* «капський голубок») або рослин (*pampas grass* «пампасна трава, кортадерія», *mescal button* «мескал, різновид кактуса», *mesquite tree* «меските, різновид акації», *peyote cactus* «пейот, північноамериканський кактус»), назви, які номінують аспекти іспанської або латиноамериканської культури *torero cloak* «плащ тореро», *mariachi musician* «мексиканські музиканти жанру маріачі», *meringue music* «меренге, парний танець домініканського походження», *guayabera shirt* «гуайавера (селянська сорочка)», *chilisauce* «соус чілі», *macho wine* АМА – «міцне вино».

У дослідженні ми окреслили не всі види кореляцій образу, внутрішньої форми й реального значення фразеологізмів АмС. Для нас було важливо привернути увагу до цієї проблеми, без неї не може відбутися повний опис

семантики фразеологізмів з іспанським компонентом в американській англійській мові. Метою цього аналізу є спроба систематизації семантичних зрушень у значенні фразеологічних одиниць, які спостерігаються під час функціонування в АМС. Такий підхід можна вважати цілком мотивованим, бо одним із найважливіших завдань лінгвістичного вивчення є виявлення в змісті різноаспектних властивостей.

ВИСНОВКИ

В процесі написання нами даної кваліфікаційної роботи, ми ретельно проаналізували запозичену лексику з точки зору її поняття і сфери функціонування. Нами були також розглянуті різні класифікації запозиченої лексики, запропонованої вченими на різних етапах лінгвістичних навчань. Значне місце в нашій роботі займає розгляд класифікації запозичень в англійській мові за ступенем асиміляції та інтеграції, а також, за тематичними групами.

У практичній частині нами були проаналізовані способи перекладу запозичень з англійської мови на українську.

Таким чином, завершуючи наше дослідження, ми прийшли до висновків, які полягають в наступному.

Запозичення – це процес багатогранний; воно має певні причини, види і результати. Причини запозичення лежать як всередині певної мовної системи, так і поза нею. Виникає всередині мови потреба в запозиченні іншомовного елемента, що в свою чергу, пояснюється неточністю наявного найменування або його відсутністю внаслідок новизни позначається об'єкта для культури, що користується цією мовою. Зовнішні причини появи запозичень виникають в результаті контактів людей, які розмовляють різними мовами. Запозичені слова полегшують спілкування, а також часто несуть соціально-психологічне навантаження у вигляді конотацій, відсутніх в відповідностях приймаючої мови.

Сучасний словниковий запас англійської мови змінювався і доповнювався протягом багатьох століть і зараз має в своєму запасі незлічену кількість слів, які також мали неоднозначний вплив на формування його вокабуляра.

Під час тематичної класифікації нами було виявлено, що найбільш поширені категорії із запозиченою лексикою є саме «Гастрономія»,

«Культура та мистецтво» і «Природа». Чимало запозичень із сфери «Гастрономія» можуть відноситись і до категорії «Культура та мистецтво».

А приблизно 60% відібраної нами лексики – реалії, або ж фразеологізми, які містять в складі реалію також.

Ми можемо з упевненістю зробити висновок про те, що англійська мова, приймаючи слова з інших іноземних мов, не порушує своєї специфіки. Навпаки, англійська збагатила себе найкращими мовними елементами, які могла б увібрати за всю історію.

Ми також прийшли до висновку, що основними засобами перекладу запозичень є транскрипція, транслітерація, транскрибування, калькування, синонімічна заміна. Запозичення як елемент мови також має свою специфіку: такі елементи існують на різних рівнях мови, але не в рівному співвідношенні. Найбільша їх кількість виявляється на рівні слів, найменша – на рівні фразеологічних виразів. Незважаючи на тривалий і глибокий процес асиміляції, якому запозичення піддається в мові-реципієнті, встановити наявність іншомовних елементів при знанні критеріїв їх визначення для певної мови – процес не надто складний.

Всі способи перекладу застосовують для передачі запозичених елементів в одній мові на іншу мову. Їх застосування обумовлено думкою перекладача щодо доречності того чи іншого способу і варіанти перекладу в конкретній ситуації, так як часто можливі кілька варіантів. Критеріями доречності є : мета тексту, і в залежності від неї – точність передачі інформації або її експресивність; рівень передбачуваної підготовки читача в даній сфері; стиль тексту.

По завершенні написання кваліфікаційної роботи ми зробили висновок про те, що запозичені лексеми вимагають великої уваги при перекладі для того, щоб уникнути непередбачуваних помилок. Тому ретельний аналіз граматичних і контекстуальних чинників кожного окремого мовного елемента повинно бути першочерговим завданням перекладача, який має справу з перекладом запозиченої лексики.

Перспективу подальших досліджень з цієї теми ми бачимо в можливості використання її результатів при аналізі запозиченої лексики і способів її перекладу в певній сфері функціонування – економічної, соціальної, політичної, гастрономічної.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Америка : Энциклопедия повседневной жизни. Москва : Транскнига, 1998. 416 с.
2. АТСАРЯ. Англо-русский толковый словарь американского разговорного языка / составитель R. M. Harmon / перевод под ред. Ельдырина К. Л., Харина Л.А. Москва : Видар, 1999. 416 с.
3. Амосова Н. Н. Этимологические основы словарного состава английского языка. Москва, 1956. 218 с.
4. Арбекова Т. И. Лексикология английского языка, *Учебное пособие для студентов II-III курсов институтов и факультетов иностранного языка*. Москва : Высшая школа, 1977. 240 с.
5. Аракин В.Д. История английского языка. Москва : Высшая школа, 1968, 420 с.
6. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. Москва : Аспект Пресс, 2001. 536 с.
7. Атрашевская О. Т. Лексические поля с семантически коррелятивными исконными и заимствованными единицами. *Теория коммуникации. Языковые значения: сб. науч. статей*. Минск, 2007. Вып.4. С. 141.
8. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва, 1969. 608 с.
9. Биржакова Е. Э., Войнова Л. А., Кутина Л. Л. Очерки по исторической лексикологии русского языка XVIII века. *Языковые контакты и заимствования*. Ленинград, 1972. 214 с.
10. Бондарец О. Э. Иноязычные заимствования в речи и в языке. Таганрог : ТГПИ, 2008. 144 с.
11. Борисова Л.М. Из истории английских слов. Книга для учащихся старших классов. Москва : Просвещение, 1994. 95 с.

- 12.Брунер К. История английского языка. В двух томах. Том 1 / ЛКИ, 2010. 720 с.
- 13.Вентцель Е. В. Испанско-русский словарь : около 42 000 слов, общ. ред. Ф. В. Кельина. Москва : БСЭ, 1964. – 944 с.
- 14.Вербицкая М. В., Соловов М. Ю. Компоненты и уровни переводческой компетенции. *Вестник Московского университета. Серия 19, Лингвистика и межкультурная коммуникация*, 2010. № 4. С. 9–18.
- 15.Виноградов В. С. Перевод. Общие и лексические вопросы / 2-е изд., доп. и перераб. Москва : КДУ, 2004. 240 с.
- 16.Гарбовский Н. К. Теория перевода. Москва : Московский университет, 2004. 544 с.
- 17.Геранина И. Н. Заимствованная лексика в аспекте изучения языковой личности (*на материале записок XVIII века*), Известия ПГПУ, Гуманитарные науки: сб. науч. ст. Пенза, 2008. Вып.9 (13). С.22-24.
- 18.Гранаткина Л. Ю. Основные типы иноязычных слов в современном немецком языке и их использование в немецкой художественной и публицистической литературе : автореф. дис. ... канд. фíl. наук : 10.02.04. Москва, 1952. 27 с.
- 19.Гумбольдт В. фон. Характер языка и характер народа. Язык и философия культуры. Москва : Прогресс, 1985. С. 370-381.
- 20.Дубенец Э. М. Лингвистические изменения в современном английском языке. Спецкурс. Москва : Глосса-Пресс, 2003. 256 с.
- 21.Зацний Ю. А. О некоторых инновационных процессах и механизмах в лексико-семантической системе английского языка. *Нова філологія*. 2013, № 58., С. 64–76.
- 22.Зацний Ю. А. Про деякі тенденції в словотвірних процесах сучасної англійської мови. *Нова філологія* : зб. наук. праць. 2014. № 64. С. 162–170.
- 23.Зацний Ю. А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя : ЗДУ, 1998. 431 с.

24. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. Львів : ПАІС, 2007. 228 с.
25. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. Львів : ПАІС, 2006. 228 с.
26. Иванова И. П., Чахоян Л. П. История английского языка. Москва : Высшая школа, 1976. 320 с.
27. Крысин Л. П. Словообразование или заимствование. *К 45-летию научной деятельности Е. А. Земской* : сб. науч. ст. Москва : Наследие, 1998. Вып. 2. С. 196–211.
28. Кубрякова Е. С., Гиреев В. А. Конверсия в современном английском языке. *Вестник ВГУ. Сер. Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2002. N 2. С. 33 – 38.
29. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка, *Учебник для институтов и факультетов ин. яз.*. Москва : Высшая школа, 1986. 336 с.
30. Лещева Л. М. Слова в английском языке. Мн., Академия управления при Президенте РБ, 2001. 179 с.
31. Лотте Д. С. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминоположений. М : Наука, 1982. 152 с.
32. Маковский М. Большой этимологический словарь современного английского языка. Москва : Либроком, 2014. 528 с.
33. Маслов Ю. С. Введение в языкознание. Москва, 1987. 272 с.
34. Мечковская Н. Социальная лингвистика : монография. Москва, 1996. 207 с.
35. Михальченко В. Ю. Словарь социолингвистических терминов. Москва, 2006. 315 с.
36. Реформатский А. А. Введение в языкознание / А.А. Реформатский. Москва : Просвещение, 1967. 544 с.
37. Свободная энциклопедия. URL : <http://ru.wikipedia.org/wiki/Калька> (дата звернення 27.09.2020)

38. Секирин В. П. Заимствования в английском языке. Киев : Изд-во Киевского университета, 1964. 152 с.
39. Смирницкий А. И. Лексикология английского языка Москва : Просвещение, 2000. 260 с.
40. Смирнов Н. Н. Новый англо-русский и русско-английский словарь. Москва : ААВВУУ Press, 2010. 400 с.
41. Хауген Э. Процесс заимствования. Новое в лингвистике. Москва : Прогресс, 1985. С.344.
42. Харитончик З. А. Лексикология английского языка. Учебное пособие Минск : Высшая Школа, 1992. 329 с.
43. Швейцер А. Д. Очерк современного английского языка в США. Москва : Высшая школа, 1963. 216 с.
44. Шовкопляс Ю. О. Лінгвокультурогічні особливості впливу іспанської мови на англійську мову США : дис. канд. філ. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2019. 269 с.
45. Щерба Л.В. Избранные работы по языкознанию и фонетике. Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1958. 1. – 182 с.
46. Энциклопедия "Вокруг света" URL: <http://www.vokrugsveta.ru/encyclopedia/index> (дата звернення: 10.10.2020).
47. Этимологический онлайн-словарь английского языка URL : <http://www.etymonline.com> (дата звернення: 13.08.2020).
48. Ярцева В. Н. Большой Энциклопедический Словарь. Москва : Научное издательство "Большая Российская Энциклопедия", 1998. 687 с.
49. Ярцева В. Н. История английского литературного языка IX - XV в. В Москва : Наука, 1985. 247 с.
50. Algeo J. Spanish loanwords in English by 1900. TOPICS IN ENGLISH LINGUISTICS, 1996. No.18. P.13-40.
51. Ardila A. Spanglish: An Anglicized Spanish Dialect. Hispanic Journal of Behavioral Sciences, 2005. 27(1), 60–81.

52. Baugh A. A. and Cable Th. *A History of the English Language*. 5 Edition New York, 2001. - 447 p.
53. Brown A., Patten E. *Hispanics of Spanish Origin in the United States*, 2011. *Pew Research Center Hispanic Trends*. 2013, pp. 1–4. URL: <http://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/5/2013/06/SpansiardFactsheet.pdf>.
54. Cannon G. Recent borrowings from Spanish into English. *TOPICS IN ENGLISH LINGUISTICS*, 1996. 18, 41-60.
55. Claus A. *Spanish Loanwords in American English*. Seminar Paper, Publisher : GRIN Publishing, 16 Jan. 2015. 20 p.
56. CCAE. *Corpus of Contemporary American English*. URL: <https://corpus.byu.edu/coca> (дата звернення: 5.10.2020).
57. Durkin P. *Borrowed Words: A History of Loanwords in English* New York: Oxford University, 2014. 491 с.
58. González F. R. Spanish influence on English word-formation: the suffix-ista. *American speech*. 1995. T. 70. №. 4. P. 421–429.
59. Hoad T. F. *The concise Oxford dictionary of English*. Oxford, 1993. 552 p.
60. Haugen E. The analyses of linguistic borrowing . *Language*. 1950. Vol. 26. P. 210–231.
61. Hensey P. Grammatical Variables in Southwestern American Spanish / P. Hensey // *Linguistics*. 1998. Vol. 108. P. 5-26.
62. Hochel B. The Cross-Temporal and Cross-Spatial Factors and the Translation of Literary Language / *Translation Studies* / ed. by A. Lefevere. *Amsterdam*, 1991. P. 41– 48.
63. House J. Text and context in translation . *Journal of Pragmatics*. Vol. 38. P. 338–358.
64. Kenfield D. *Spanish-English dictionary*. USA, 1987. 475 p.
65. Moreno Fernandez F. El future de la lengua española en los EE.UU. ARI, № 69. *Madrid: Real Instituto Elcano*, 15.04.2004. P. 6.

66. Neubert A. Text and translation. Leipzig, 1985. 168 p.
67. Oxford English Dictionary URL : <http://public.oed.com/resources/the-oed-in-two-minutes> (дата звернення: 22.09.2020).
68. Pyles T. The Origins and Development of the English Language. N.Y.: Harcourt, Brace, Jovanovich, 1971. 413 p.
69. Savory Th. Art of translation London, 1957. 159 p.
70. Shulman D. Spanish Words in American English. American Speech. 1955. Vol.
71. Schultz J. The Influence of Spanish on the English Language since 1801: A *Lexical Investigation*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2018. 327 p.
72. Wedgwood H., A Dictionary of English Etymology. London, Trubner & CO., 8 & 60, Paternoster Row, 1872. 830 c.
73. Urban Dictionary URL : <https://urbandictionary.com> (дата звернення: 26.09.2020).

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 61 стор., 73 джерел.

Об'єкт дослідження: іспанські запозичення в сучасній англійській мові США.

Мета роботи: виявлення лінгвальних і культурологічних особливостей впливу іспанської мови на сучасну англійську мову США та проблем перекладу.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення теорії дискурсу, розроблені в лінгвістиці (Ю. Зацний, Ю. Шовкопляс, В. Казаріна, А. Наумовець, А. Ахмад, J. K. Lincoln).

Отримані результати: було розкрито поняття мовного запозичення.

Класифікація запозичень за ступенем асиміляції та інтеграції в англійській мові Америки. Були проаналізовані способи перекладу запозичень з англійської мови на українську. Під час тематичної класифікації нами було виявлено, що найбільш поширені категорії із запозиченою лексикою є саме «Гастрономія», «Культура та мистецтво» і «Природа». Чимало запозичень із сфери «Гастрономія» можуть відноситись і до категорії «Культура та мистецтво». Визначені основні способи перекладу запозиченої лексики (зокрема реалій та ідіом з іспанським елементом): транскрипція, транслітерація, калькування.

Ключові слова: мовні запозичення, асиміляція, інтеграція, класифікація запозичень, реалії, фразеологічні вислови, тематичні класифікації, ідіома, лексико-семантична деривація

SUMMARY

The presented paper is dedicated to the analysis of such a topical problem as the language borrowings from Spanish into American English. The object of the work can be the structural and semantic characteristics of Spanish borrowings in American English language. The main aim of the paper consists in determination the lingual and structural-semantic features of the influence of Spanish vocabulary on the American English. It determined the accomplishment of such objectives as:

- detailed analysis and systematization of the theoretical foundations of the theory of discourse;
- study of the meaning of the concept of "language borrowing" and the classification of borrowings in various aspects;
- thematic borrowings classification.

Such linguists as Y. Zatsny, V. Kazarina, A. Naumovets, Y. Shovkoplyas, A. Akhmad, J. K. Lincoln devoted their works to the study of the problems of borrowing in American English language.

The scientific novelty of the presented paper lies in the influence of Spanish vocabulary on the American English language, borrowings classification by different spheres of human activities and revealing the translation problems of Spanish borrowings.

Key-words: *language borrowing, assimilation, integration, classification of borrowings, realia, idioms, thematic classifications, etymological origin, loanword, calque, loan translation.*

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Шестерикова Дар'я Віталіївна, студентка 2 курсу,
форми навчання заочної, факультету іноземної філології,
спеціальність 035 Філологія, адреса електронної
пошти d.shesterykova@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему
«Запозичення з іспанської мови в американському варіанті англійської мови
та проблеми перекладу»

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що
визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких
ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є
ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям
академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою
Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї
системи.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно) –
перша англійська
Освітньо-професійна програма Переклад (англійський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В. о. завідувача кафедри теорії та
практики перекладу з англійської мови**
Запольських С.П. _____
« ____ » _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

ШЕСТЕРИКОВІЙ ДАР'І ВІТАЛІВНІ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту)
«Запозичення з іспанської мови в американському варіанті англійської мови та
проблеми перекладу»

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Запний Юрій Антонович, д.ф.н.,
професор.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «4» травня 2020 року № 511 – с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 3 грудня 2020р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту)
теоретичні засади іспанських запозичень в сучасній англійській мові, ступені
асиміляції, тематичні класифікації, реалії.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1) розкрити поняття мовного запозичення; 2) розподілити іспанізми на ступенем
асиміляції ; 3) класифікувати запозичення за тематичними групами; 4) виявити
особливості перекладу реалій та фразеологізмів з іспанським елементом.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	<u>Зацний Ю. А. проф.</u>	09.06.2020	09.06.2020
Розділ 1	<u>Зацний Ю. А. проф.</u>	02.09.2020	02.09.2020
Розділ 2	<u>Зацний Ю. А. проф.</u>	01.10.2020	01.10.2020
Висновки	<u>Зацний Ю. А. проф.</u>	20.10.2020	20.10.2020

6. Дата видачі завдання 04.02.2020

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх вивчення та аналіз; укладання бібліографії	лютий – квітень 2020	виконано
2	Добір фактичного матеріалу	травень 2020	виконано
3	Написання вступу	червень 2020	виконано
4	Написання теоретичного розділу	вересень 2020	виконано
5	Написання практичного розділу	жовтень 2020	виконано
6	Формулювання висновків	жовтень 2020	виконано
7	Проходження нормоконтролю	листопад 2020	виконано
8	Одержання відгуку та рецензії	листопад-грудень 2020	виконано
9	Захист	грудень 2020	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант

_____ **Д. В. Шестерикова**
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту)

_____ **Ю. А. Зацний**
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер

_____ **В. В. Погонєць**
(підпис) (ініціали та прізвище)